

UGLED TROGIRSKOG RODA KAŽOTIĆA U XIII. I XIV. STOLJEĆU

Zdravka JELASKA, Zagreb

U sačuvanim izvorima iz XIII. i XIV. stoljeća vezanim uz Trogir, na mnogo su mjesta zabilježene osobe iz roda Kažotića, kako svjetovne tako i duhovne. Slijedom toga, autorica nastoji dati prilog utvrđivanju obiteljskih i rodbinskih veza među tim osobama, kao i ženidbenih i rodbinskih veza Kažotića s drugim rodovima i uglednim osobama. Razlaže na čemu se temeljio njihov ugled, koje su upravno-sudske i duhovne službe obnašali, u kojoj su mjeri bili nazočni u javnom životu grada, ali i izvan njegovih okvira.

Vijesti o pojedinim pripadnicima roda Kažotića iz prve polovine XIII. stoljeća

Rod Kažotića (*Casolini, Casocti, Caxotti, Kasocti, Kasotti*) pripada starim i uglednim trogirskim plemićkim rodovima, uz ostale ugledne rodove kao što su primjerice Andreis, Cega, Domiče, Kazarice, Lučić, Ruže, Vitturi i drugi rodovi. Prikaz rodoslovlja Kažotića u XIII. i XIV. stoljeću dao je Marko Perojević u članku iz 1927. o rodu bl. Augustina. Temeljitiije proučavanje roda Kažotića ipak nudi niz dopuna njegovom kratkom, ali vrijednom prilogu o rodu Kažotića¹. Kada govorimo o XIII. i XIV. stoljeću bilo bi točnije reći Kažotovi, jer se ta oznaka u pravilu upotrebljava za djecu Kažota – (sin) Kažotov ili (kći) Kažotova², a ne još kao prezime, no upotreba prezimena olakšava snalaženje. Samo se vrlo rijetko u XIV. stoljeću javlja oznaka roda *de Casocti* i to kod onih osoba kojima se otac nije zvao Kažot³, što je u ovoj obitelji bilo vrlo često osobno ime. Pripadnici roda Kažoti-

¹ Marko PEROJEVIĆ, »Rod i plemstvo Augustina Kažotića, biskupa zagrebačkoga (1303–1322)«, *Novosti*, god. XXI, br. 230, Zagreb, 1927., 5. Osim ovoga članka u kojemu je dan solidan prikaz rodoslovlja Kažotića u XIII. i XIV. stoljeću, na značaj toga roda upozoreno je i drugdje u historiografiji. Vidi Carl Georg Friedrich HEYER VON ROSENFELD, *Der Adel des Königreichs Dalmatien*, Nürnberg, 1873., pretisak: Zagreb 1995., 7, 102. Autor izjednačava rod Kažotića s rodnom Domiče što, barem za ovo razdoblje, nije točno. Usporedi i Nada KLAJIĆ, *Trogir u srednjem vijeku, Javni život grada i njegovih ljudi*, Trogir, 1985.; Nevenka BEZIĆ-BOŽANIĆ, »Trogirani u drugoj polovini XIII. stoljeća«, *Čakavska rič*, god. 18, br. 1, Split, 1990., 37–50.

² Primjerice: *Jurricha filius Casotti, Čanicha Kassoti, Toma domini Čannicha Casocti, domina Petromilla filia Casocti*, itd.

³ Primjerice: *Augustini de Casotis, Nicolao filio Donati de Casocto*, itd.

ća često se spominju u sačuvanim izvorima iz XIII. i XIV. stoljeća.⁴ U pravilu su obnašali istaknute dužnosti u komunalnim službama. Zabilježeni su kao konzuli, rektori, suci, egzaminatori i odvjetnici. Gotovo u svakoj generaciji netko se posvetio duhovnom zanimanju.

Najstariji podatak koji svjedoči o velikom ugledu trogirskih Kažotića nalazimo u dijelu Života sv. Ivana Trogirskoga u kojemu je trogirski arhiđakon Treguan na početku XIII. stoljeća zabilježio čuda koja su se zbila nakon svečeve smrti. Riječ je o čudu prilikom bolesti Jordana, opata samostana sv. Ivana Krstitelja u Trogiru, kojemu se jelova treščica zabilila u prst desne ruke te mu je ruka otekla i nikakvim mu se mastima nije moglo olakšati bol i smanjiti oteklinu. Bolesniku bijaše iz dana u dan sve lošije i devetoga dana čekaše smrt. U tim se trenucima odluči zavjetovati sv. Ivanu Trogirskom i pomoliti za svoje zdravlje, jer se sjeti kako – dok bijaše zdrav – sumnjaše u njegovu svetost. U snu vidje trogirskog plemića **Ivana Kažotova** (*Ivan Kažotovi; Ioannem cognomine Casolinum*) koji mu pomilova ruku i odriješi zavoje, bol se smanji te sutradan bolesnik ozdravi jer povjerovala u svetost sv. Ivana Trogirskog, kojemu uz hvalu ispuni zavjet.⁵ Ovo je jedino čudo u navedenom djelu gdje se umjesto samoga sveca pojavljuje druga osoba. Zašto se pojavljuje drugi lik umjesto samoga sveca i zašto baš Ivan Kažotov, autor djela ne objašnjava, ali već sam podatak da jedan plemić u pojavnom obliku zamjenjuje zaštitnika grada, svjedoči o pridavanju velikog značaja navedenom plemiću Ivanu Kažotovu. Ne znamo točno kada se zbio opisani događaj, ali sigurno prije 1203. kada je napisan spomenuti dio Života sv. Ivana Trogirskog.

Godine 1227. u dva navrata se u sačuvanim izvorima spominje **Kažot** (*Casotto*). U ugovoru između Klišana i SPLICANA, sklopljenom 14. travnja, naveden je kao jedan od predstavnika Trogira, a u jednoj ispravi o prodaji zemlje, s nadnevkom 23. svibnja, naveden je kao trogirski sudac.⁶ Sudac je bio i kasnije, o čemu svjedoče sačuvani ugovori između pojedinih privatnih osoba u gradu Trogiru sklopljeni 22. travnja 1232. i 17. lipnja 1233., te oporuka Dese Lucijeva od 18. veljače 1234.⁷ Vjerojatno je tih godina upravnu i sudsku

⁴ Miho BARADA, *Trogirski spomenici I/1 (Zapisnici općine trogirske od 21. X. 1263. do 22. V. 1273.)*, MSHSM 44, Zagreb, 1948.; *I/2 (Zapisnici Pisarne općine trogirske od 31. I. 1274. do 1. IV. 1294.)*, MSHSM 45, Zagreb, 1950.; *II/1 (Zapisnici Sudbenog dvora općine trogirske od 8. VIII. 1266. do 6. XII. 1299.)*, MSHSM 46, Zagreb, 1951.; *II/2 (Zapisnici Kurije grada Trogira od 8. XII. 1310. do 11. III. 1331.)*, Split, 1988.; Marija KARBIĆ – Zoran LADIĆ, »Oporuke stanovnika grada Trogira u Arhivu HAZU«, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 43, Zagreb – Zadar 2001., 161–254 (dalje: LADIĆ – KARBIĆ, »Oporuke«); Osim notarskih i sudskih spisa dosta je dokumenata objavljeno u sklopu povijesti Trogira Ivana Lučića Luciusa, a iz nekih su izvaci sačuvani među Luciusovim bilješkama. Vidi: Giouanni LUCIO, *Memorie storiche di Tragurio ora detto Traù*, Venecija, 1673.; Ivan LUCIĆ, *Povijesna svjedočanstva o Trogiru*, Split, 1988. (dalje: LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*); »Notae Joannis Lucii«, prir. Franjo RAČKI, u: *Starine*, JAZU, sv. XIII., Zagreb, 1881. (dalje: LUCIUS, *Notae*).

⁵ *Život sv. Ivana Trogirskoga u: Legende i kronike*, Split, 1977., 83–84, 118; Usporedi komentar M. Ivaniševića u bilješci 30.

⁶ Tadija SMIČIKLAS, *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae* (dalje: CD), sv. III., Zagreb, 1905., 267, 269.; usporedi: LUCIUS, *Notae*, 212; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 143; Perojević je držao da je to prvi Kažotić i navodi ga kao »Kažot I.«. Usporedi: PEROJEVIĆ, »Rod i plemstvo«; Slično i BEZIĆ-BOŽANIĆ, »Trogirani u drugoj polovini XIII. stoljeća«, 38.; Ivanišević je ukazao da to nije prvi Kažotić. Vidi bilj. 5.

⁷ CD, sv. III., 357, 381, 398.

dužnost u trogirskoj komuni obnašao neprekidno, ali to zbog nedostatka vrelâ nije moguće sa sigurnošću utvrditi. Kasnije je bio rektor i sudac trogirske komune, o čemu svjedoči jedna isprava s nadnevkom 17. veljače 1242.⁸ U toj je ispravi među svjedocima naveden i **Jurića sin Kažota** (*Jurricha filius Casotti*). U jednoj drugoj ispravi iz 1242. naveden je rektor i sudac **Černe Kažotov** (*Cerne Casotti*)⁹. Ova dvojica Kažotovih sinova ne spominju se u kasnijim izvorima, ali se spominju njegova druga djeca – Zanika, Petromila, Marija i Nikola te članovi njihovih obitelji. Za svo četvero izvori potvrđuju ne samo isto ime oca nego i rodbinsku vezu braća – sestre. O njima će posebno biti riječi. Zbog većeg broja sačuvanih izvora, brojniji su podaci o pojedinim članovima roda Kažotića, kao i o Trogiranima općenito, iz druge polovine XIII. stoljeća, pa je moguće pratiti pojedine obitelji iz toga vremena.

Teško je utvrditi redosljed rođenja Kažotove djece. Černe, Zanika i Jurića u vrelima se javljaju istodobno. Černe je na najuglednijoj dužnosti, te vjerojatno i stariji od ostalih. Kako je ime Zanika izvedenica od Ivan (Zane), može se pretpostaviti da je Zanika među ranije rođenim sinovima i da je nazvan po djedu, ali ne sa sigurnošću. Nikola se u izvorima javlja kasnije, a i poživio je znatno dulje, pa pretpostavljam kako je on najmlađi. Kćeri se u vrelima pojavljuju tek u zreloj dobi, kao udane gospođe s odraslom djecom. Zanika Kažotić je imao brata Nikolu i najmanje dvije sestre. U dosta oštećenom ugovoru, sklopljenom 18. listopada 1271., između Maura u ime njegove majke Ruže, s jedne strane, i gospodina Zanike Kažotića i Nikole Kažotića, s druge strane, navodi se kako Zanika i Nikola preuzimaju obvezu isplate 25 libara i 10 solida u ime svih svojih sestara.¹⁰ Na kraju oporuke gospođe Goje, udovice Nikole Kalende, navedeno je kako je oporuka sastavljena u domu Zanike Kažotića, a nazočni svjedoci su on i njegov brat Nikola.¹¹ U drugoj polovini XIII. stoljeća u izvorima su spomenuta još dva Kažotova sina. Kao jedan od konzula 1. siječnja 1270. naveden je **Valentin Kažotov** (*Valentinus Kasotti*)¹². Među odvjetnicima koji su izabrani od vijećnika 15. listopada 1284., naveden je **Priula Kažotov** (*Priula Casiocti*)¹³. O njima nisu sačuvani drugi podaci te nije moguće kazati nešto detaljnije.¹⁴

Obitelj Zanike Kažotića

Zanika (*Çannica, Çannicha, Çanicha, Çannicca, Çaniccha, Çannicça, Zanicha, Zancia, Zarnicha, Sannicha, Sanicha, Janniccha, Jannicha, Janicha, Jamnicha Johanicha,*

⁸ CD, sv. IV., Zagreb, 1906., 143.

⁹ CD, sv. IV., 178. Damir Karbić drži kako je ovdje riječ o grešci u prijepisu, jer se na četiri mjesta tijekom iste godine kao rektor i sudac spominje Cerne de Carbonis, te da se ovdje radi o istoj osobi, a ne o Černi Kažotiću koji se drugdje ne spominje. Do ove je pretpostavke došao proučavajući podatke o rektorima, radeći zajedno s Ivanom Jurkovićem na projektu *Hrvatska srednjovjekovna arhontologija*. Ovim mu putem zahvaljujem na upozorenju i ustupljenim podacima.

¹⁰ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 252.

¹¹ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 326.

¹² LUCIUS, *Notae*, 213.

¹³ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 482.

¹⁴ PEROJEVIĆ, u: »Rod i plemstvo« kao djecu Kažota I. utvrđuje Ivana I. (Zanika), Nikolu, Petronelu i Priulu.

Yanicha)¹⁵ Kažotov naveden je u dvije isprave iz 1242. kao egzaminator,¹⁶ a zatim se obavljajući istu službu spominje više puta tijekom četrdesetih godina XIII. stoljeća.¹⁷ U nekim dokumentima naveden je kao Ivan Kažotić (*Johanes* ili *Joannes Casioti*). Kako je riječ o dvije osobe vrlo sličnog imena, od istoga oca, koje istodobno obavljaju istu dužnost, pretpostavljam da je u pitanju ista osoba.

Kasnije je Zanika Kažotić obavljao dužnost suca. Kao sudac je naveden 21. ožujka 1249., 5. travnja 1265., 30. kolovoza 1266. i 14. veljače 1267., a 29. ožujka 1272. svjedoči o slučaju u kojemu je bio sudac četiri godine ranije.¹⁸ U više je dokumenata naveden kao jedan od konzula trogirske općine: 1. srpnja 1269. zajedno s Dujmom de Cega i Nikolom Jakova,¹⁹ te s istima i 4. rujna 1269.,²⁰ zatim 6. srpnja 1270. zajedno s Lukom Mateja,²¹ 31. kolovoza 1270. zajedno s Desom Amblaževim,²² 8. siječnja 1271. zajedno s Dujmom de Cega i Nikolom Jakova,²³ 8. veljače 1271. zajedno s Dujmom de Cega,²⁴ 18. veljače 1271. zajedno s Dujmom de Cega i Nikolom Jakova (dva dokumenta),²⁵ te s istima 13. svibnja 1271. U ovom zadnjem dokumentu kao član Velikog vijeća navodi se i njegov sin Toma Zanike Kažotića.²⁶

Komunalne službe koje je Zanika Kažotić obavljao pripadaju među najznačajnije u srednjovjekovnoj trogirskoj komuni. Služba egzaminatora podrazumijevala je ovjeravanje isprava, ali i ulogu tumača koji je morao vladati hrvatskim i latinskim, odnosno talijanskim jezikom. Ova je služba podrazumijevala solidnu naobrazbu.²⁷ Suce je biralo Veliko vijeće, a bili su članovi Kurije ili Malog vijeća, upravnog i sudskog organa vlasti komune. Ako grad nije imao kneza ili potestata, te stranog rektora, ili je knez bio odsutan, Veliko je vijeće biralo trojicu između sebe koji su nosili naslov konzula.²⁸

¹⁵ Teško je točno reći kako je izgovarano ovo ime koje je notarima zadavalo toliko muke da su ga pisali čak na sedamnaest različitih načina, a ponekad na više načina i unutar istog spisa. Najčešća su ipak prva dva navedena načina. U prijevodu Luciusovih Memoria Jakov Stipišić ga piše kao »Zanika«, dok ga Nada Klaić u svojoj povijesti Trogira piše kao »Žanica« ili kao »Ivan«. Kako se očito radi o imenu izvedenom od Ivan, odnosno Zane, koji je oblik bio uobičajen u Dalmaciji, pretpostavljam da je prvo slovo »Z«, te da se izgovaralo kao Zanika ili možda Zaniča. Perojević ga navodi kao Ivana I., jer se u nekim dokumentima navodi pod tim imenom. No na mnogo je više mjesta zabilježen kao Zanika s različitim verzijama pisanja toga imena.

¹⁶ CD, sv. IV., 144, 179.

¹⁷ CD, sv. IV., 197, 199, 288, 300, 337; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 166, 168, 209, 1039.

¹⁸ CD, sv. IV., 384–385; BARADA, *Trogirski spomenici*, II/1, 7, 40, 67; LUCIUS, *Notae*, 213.

¹⁹ LUCIUS, *Notae*, 213.

²⁰ CD, sv. V., 499.

²¹ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 101.

²² BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 125.

²³ LUCIUS, *Notae*, 213.

²⁴ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 165.

²⁵ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 171–173.

²⁶ CD, sv. V., 591–592; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 251–252.

²⁷ Antun CVITANIĆ, »Uvod u trogirsko statutarno pravo«, u: *Statut grada Trogira*, Split, 1988., str. XXXVI. Usporedi: KLAJČ, *Trogir u srednjem vijeku*, 96–99; Lujo MARGETIĆ, »Funkcija i porijeklo službe egzaminatora u srednjovjekovnim komunama Hrvatskog primorja i Dalmacije«, *Starine*, sv. 55, Zagreb, 1971., 191–210.

²⁸ O upravnim službenicima u srednjovjekovnoj trogirskoj komuni usporedi: LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 485; CVITANIĆ, »Uvod u trogirsko statutarno pravo«, str. XXXIII; KLAJČ, *Trogir u srednjem vijeku*, 184–186; Damir KARBIĆ, *The Šubići of Bribir, An example of the Croatian noble kindred*, doktorska disertacija, CEU, Budimpešta, 2000., 279–282.

Više dokumenata svjedoči o ugledu kojega je ovaj plemić uživao i kad nije obnašao neku od dužnosti vodećih komunalnih službenika. Godine 1267., dana 27. rujna, Zanika Kažotić je od sudaca i vijećâ trogirske komune izabran kao jedan od zastupnika komune pred papinim delegatima, a u vezi sa sporom trogirske općine i biskupije.²⁹ U ugovoru između trogirske i šibenske općine, s jedne strane, i cetinskog kneza s druge strane, sklopljenom 7. siječnja 1272., te u ugovoru između Klisa, Šibenika i Trogira sklopljenom 26. siječnja 1272., Zanika Kažotić je naveden na prvom mjestu među uglednim svjedocima.³⁰ Na isti način je naveden među uglednim trogirskim plemićima i u nekim drugim ugovorima.³¹ Među gospodom od koje su suci komune tražili savjet prilikom davanja mišljenja biskupu o izboru prebendara crkve sv. Vitala 4. studenoga 1272. navedeni su Zanika i Nikola Kažotić, a jedan od kandidata za to mjesto je bio Zanikin sin Kažot.³² Kao ugledni svjedok Zanika je naveden i u dokumentu kojim trogirski biskup Kolumban izopćuje šibenskog biskupa i svećenike, te šibenskog potestata i upravu zbog stvaranja šibenske biskupije odcepljenjem od trogirske biskupije 26. kolovoza 1274.³³

Među izabranima u Veliko vijeće 23. listopada 1284. na prvom je mjestu naveden *sier comes dominus Jannicha*, a među izabranima je naveden i njegov sin Toma, te brat Nikola³⁴. Ovaj je dokument neobičan jer su tri istaknuta trogirski plemića oslovljena kao kneževi. Osim Zanike Kažotića, to su Lucije iz obitelji Lučić i Andrija Marinov iz obitelji Andreis. Vjerojatno je to bio znak posebnog ugleda i počasti zbog do tada vodeće uloge u komuni. Kažotići i Lučići inače nisu nosili tu titulu.³⁵

Šezdesetih, sedamdesetih i osamdesetih godina XIII. stoljeća u većem je broju notarskih spisa naveden Zanika Kažotić kao svjedok: 6. prosinca 1263., 24. veljače 1264., 12. ožujka 1264., 28. ožujka 1264., 29. ožujka 1264., 2. travnja 1264., 25. travnja 1264., 19. svibnja 1264., 7. veljače 1271., 13. ožujka 1271., 7. travnja 1271., 9. rujna 1271., 20. listopada 1271., 4. prosinca 1271., 11. siječnja 1272., 15. siječnja 1272., 19. veljače 1272., 1. svibnja 1272., 11. lipnja 1272., 3. srpnja 1272., 28. kolovoza 1272., 2. listopada 1272., 27. listopada 1272., 2. prosinca 1272., 8. travnja 1273., 21. travnja 1273., 24. travnja 1273., 30. travnja 1273., 10. srpnja 1274., 3. kolovoza 1274., 24. rujna 1274., 26. studenoga 1274., 6. prosinca 1274., 24. prosinca 1274., 6. siječnja 1275., 30. rujna 1275., 2. travnja 1276., 3. svibnja 1276., 5. prosinca 1278., 24. rujna 1279., 24. srpnja 1281., 24. kolovoza 1285. i 17. rujna 1285. godine.³⁶ Ovo na prvi pogled zamorno nabranje zorno svjedoči o čestoj nazočnosti gospodina Zanike u javnom životu Trogira. Za mnoge ugovore i dogovore u notarskim je spisima navedeno kako su sklopljeni i zapisani ispred nje-

²⁹ CD, sv. V., 440–441.

³⁰ CD, sv. V., 618; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 242; BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 300–301.

³¹ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 85–86.

³² BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 429–430.

³³ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 43; CD, sv. VI., 84–85; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 248.

³⁴ CD, sv. VI., 502–503; LUCIUS, *Notae*, 215; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 482.

³⁵ Usporedi mišljenje N. KLAČIĆ u: *Trogir u srednjem vijeku*, 194, 196.

³⁶ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 12, 47, 55, 56, 58, 59, 60, 70, 71, 82, 163, 186, 202, 228, 256, 274, 287, 291, 313, 350, 364–365, 378, 408, 420, 428, 441, 460, 480, 494, 498, 499; I/2, 17, 31, 55, 82, 84, 88, 90, 113, 132, 147, 179, 207, 247, 248; II/1, 89, 125, 242, 243.

gove kuće: 19. veljače 1271., 7. siječnja 1272., 2. ožujka 1272., 29. ožujka 1272., 31. kolovoza 1272., 23. prosinca 1272., 20. veljače 1273., 17. travnja 1273., 22. ožujka 1276., 7. travnja 1276., 4. svibnja 1276. i ? travnja 1277. godine.³⁷ U javnom životu grada zadnji put se spominje 28. veljače 1286. kao jedan od uglednih svjedoka dokumenta kojim Trogirani u korist Splicana ukidaju statutarnu odredbu po kojoj građanima nije dopušteno mijenjati imovinu sa strancima.³⁸

Toma (*Thoma, Toma, Tomaxij, Thomas, Thomasso, Thomasius*) **gospodina Zanike**³⁹, također se često spominje u sačuvanim pisanim spomenicima. Već je navedeno kako je bio član Velikog vijeća, a kao i njegov otac obavljao je i dužnost konzula. Na toj se dužnosti spominje 19. kolovoza 1270.⁴⁰ Pri sklapanju ugovora između trogirske komune i biskupije o desetini 30. rujna 1285. naveden je Toma Zanike među mudrim plemićima koji zajedno s potestatom predstavljaju komunu.⁴¹

Osim navedenog, obavljao je dužnost odvjetnika. Toma gospodina Zanike naveden je kao odvjetnik u sporovima u kolovozu 1266., 27. rujna 1266., 18. siječnja 1272., 5. srpnja 1272., 27. siječnja 1282., 26. veljače 1282., ? travnja 1282., 6. svibnja 1282., 18. svibnja 1282., 21. svibnja 1282., 25. travnja 1282., 18. svibnja 1282., 21. travnja 1292. i 8. srpnja 1293. godine.⁴²

U notarskim spisima više puta je Toma gospodina Zanike naveden kao svjedok: 25. svibnja 1264., 5. lipnja 1264., 8. srpnja 1270., 2. rujna 1271., 29. studenoga 1271., 19. veljače 1272., 24. veljače 1272., 29. ožujka 1272., 2. travnja 1272., 3. kolovoza 1272., 8. prosinca 1272., 2. siječnja 1273., 3. veljače 1273., 3. ožujka 1273., 13. ožujka 1273., 11. svibnja 1273., 28. travnja 1274., 29. srpnja 1274., 4. kolovoza 1274., 7. kolovoza 1274., 19. rujna 1274., 22. listopada 1274., 30. listopada 1279., 11. listopada 1279., 28. studenoga 1279., 30. prosinca 1285., 30. ožujka 1287., 27. travnja 1292., 16. lipnja 1292. godine.⁴³

Osim u notarskim i sudskim spisima s početka devedesetih godina XIII. stoljeća, Toma gospodina Zanike spominje se i u jednom zapisniku Velikog vijeća nastalom u vrijeme potestata Filipa de Nappija (1292.–1294.), kada je sudjelovao u raspravi kakav stav zauzeti prema Karlu Martelu Anžuvinskom koji je tražio da ga se prizna za ugarskog kralja.⁴⁴ Zadnja sačuvana vijest o njemu potječe iz XIV. stoljeća. Spominje se u vezi s problemom oko neke zemlje 4. kolovoza 1320.⁴⁵

³⁷ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 173–174, 284, 323, 335, 410, 449, 465, 491; I/2, 127–128, 133–134, 147, 168.

³⁸ CD, sv. VI., 549–550.

³⁹ Perojević ga navodi kao Tomu sina Ivana I. Usporedi: PEROJEVIĆ, »Rod i plemstvo«.

⁴⁰ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 116.

⁴¹ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 248–249; II/1, 243–244.

⁴² BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 292; I/2, 283, 319; II/1, 5, 16, 93, 180–181, 190–191, 206–208, 211–212, 215–218.

⁴³ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 83, 86, 102, 225, 271, 313, 315, 335, 337, 395, 444, 452, 459, 470, 502; I/2, 8, 25, 32, 33, 52, 69, 209, 239, 214, 256, 285, 300; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 344.

⁴⁴ CD, sv. VII., Zagreb, 1909., 123–124; LUCIUS, *Notae*, 219; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 337.

⁴⁵ BARADA, *Trogirski spomenici*, II/2, 543.

Na temelju sačuvanih izvora znamo da je Toma bio oženjen. Godine 1271., dana 9. veljače, **Marija**, kći pokojnog Dobrinje Matiće, žena Tome, sina Zanique Kažotića (*Maria filia condam Dobringna Maticche, vxor Thomasij filij domini Çannicca Casocti*) u njegovoj nazočnosti i uz njegovu suglasnost oslobađa uz otkup svoju robinju Mariju i njezinu djecu Dominku i Milovana. Među svjedocima toga događaja navedeni su Nikola Kažotić i kanonik Kažot. Zanimljivo je da je isprava o tome pisana »u kući rečene gospođe Marije«⁴⁶, što znači da je ona kuću dobila od svoje obitelji. Njegova žena Marija spominje se 22. travnja 1271. kao posjednica jedne kuće u gradu Trogiru,⁴⁷ a 30. rujna 1312. spominje se zemlja koja je ranije pripadala sinovima Tome Zanique.⁴⁸ Njegovim sinovima nema drugog traga u javnom životu. Nitko iz obitelji njegove žene nije zabilježen kao član Velikog vijeća ili komunalni službenik, pa valja pretpostaviti da je bila rodom iz imućnije pučke obitelji.

Kažot, sin gospodina Zanique bio je kanonik, a zatim primicerij kanonik trogirskog kaptola.⁴⁹ Kao kanonik kaptola sv. Lovre naveden je 5. listopada 1267., 9. veljače 1271., 25. veljače 1271., 7. travnja 1271., 10. travnja 1271., 14. travnja 1271., 2. rujna 1271., 12. rujna 1271., 7. siječnja 1272. godine.⁵⁰ Kao primicerij prvi put je naveden 4. veljače 1272., a zatim je na tom položaju naveden u nizu sačuvanih izvora: 15. kolovoza 1272., 17. kolovoza 1272., 4. rujna 1272., 11. listopada 1272., 11. studenoga 1272., 26. studenoga 1272., 13. prosinca 1272., 15. travnja 1273., 10. srpnja 1274., 26. rujna 1274., 6. listopada 1274., 1. studenoga 1274., 7. lipnja 1279., 12. studenoga 1279., 30. kolovoza 1281., 30. rujna 1285., 30. prosinca 1285., 29. ožujka 1286., 28. listopada 1286., 8. travnja 1287. godine.⁵¹ Kao primicerij kanonik spominje se i prilikom izbora fra Grgura za trogirskog biskupa 31. svibnja 1282. Tom su izboru bili nazočni potestat, ugledni plemići i brojni drugi svjedoci. Među uglednim plemićima naveden je i Toma gospodina Zanique.⁵²

Primicerij Kažot se spominje i u jednoj neugodnoj situaciji. U rujnu 1299. godine prijavio je sudu Bitola Maganjeta koji mu je, dok je stajao na ribarnici, dobacio: *Filius unius uilis putane*. Bitol je morao platiti kaznu od 40 solida.⁵³

Nešto više o obitelji Zanique Kažotića saznajemo iz njegove oporuke sastavljene 12. veljače 1272.⁵⁴ Oporuka je diktirana u prvom licu jednine, a sročena je kićenim stilom obrazovana čovjeka. Iz nje saznajemo kako se Zanika ženio dva puta i u oba je braka imao djece. Odredio je neka njegova dobra iza smrti budu podijeljena između njegovih sinova s prvom ženom, Tome i gospodina Kažota, te druge **žene Goje** i **kćeri Helene**. S drugom se

⁴⁶ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 167; Usporedi: Neven BUDAK, »Oslobađanje serva i ancila i napuštanje upotrebe njihove radne snage na istočnom Jadranu«, *Historijski zbornik XXXVIII*, 1985., 119–120.

⁴⁷ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 210.

⁴⁸ BARADA, *Trogirski spomenici*, II/2, 414.

⁴⁹ PEROJEVIĆ ga navodi kao Kažota II. u: »Rod i plemstvo«.

⁵⁰ CD, sv. V., 441–442; BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 167, 178, 202, 203, 206, 225, 229, 284.

⁵¹ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 305, 403, 423, 429–430, 437, 432, 446, 488–489; I/2, 56, 59–60, 72, 184, 228, 248, 254, 261; II/1, 165; CD, sv. VI., 1, 549–550; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 343–346.

⁵² CD, sv. VI., 408; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 291–293.

⁵³ BARADA, *Trogirski spomenici*, II/1, 246.

⁵⁴ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 308–310.

ženom nadao imati još djece, na temelju čega se može zaključiti kako je oporuku pisao dok je bio u snazi, a na to ukazuju i naprijed navedeni podatci, koji govore da je bio vrlo aktivan u javnom životu Trogira do 1286. godine.

Zanika je u prvom braku osim dva navedena sina imao i trećeg, **Iliju** (*Elias, Elia*) koji se ne spominje u oporuci, ali je naveden u dva druga izvora. Toma, Kažot i Ilija, sinovi Zanike Kažotića, 17. studenoga 1263. mijenjaju jednu zemlju smještenu u splitskom Poljudu, koju imaju od majke, za zemlju na trogirskom teritoriju,⁵⁵ što znači da su već tada sva trojica bili poslovno sposobni, odnosno stariji od 14 godina.⁵⁶ Može se pretpostaviti kako je prva Zanikina žena bila Splićanka, ali ne sa sigurnošću, jer su mnogi Trogirani imali zemlje na splitskom teritoriju.⁵⁷ Da je Ilija bio živ i u vrijeme pisanja očeve oporuke svjedoči legat iz oporuke gospođe Goje, žene Nikole Kalende, s nadnevkom 10. ožujka 1272., naveden među legatima samostanima i pojedinim redovnicima, ostavljen bratu Iliji, sinu gospodina Zanike.⁵⁸ Ilija se u međuvremenu očito zaredio, iako nije moguće utvrditi u koji je samostan ušao. Redovnici prema Statutu nisu imali pravo na dio očinskih i majčinskih dobara,⁵⁹ ali ih roditelji često spomenu u oporukama ostavljajući među legatima za spas duše legat samostanu za koji naglase kako se u njemu nalazi njihov sin ili njihova kći.⁶⁰

Goja, žena Zanike, bila je kći Marije i Janka Peregrina, a kao miraz dobila je 300 libara, što je među najvišim zabilježenim svotama isplaćenima na ime miraza u onodobnom Trogiru, ali treba napomenuti kako se ne radi o neuobičajenom iznosu.⁶¹ O tome mirazu osim oporuke svjedoči i spor koji je vođen pred trogirskim sudom 18. veljače 1282. između njezine sestre Prade i braće oko nasljedstva.⁶² U tome se sporu za ugovor o njezinom mirazu navodi kako je sklopljen 20 godina prije ovoga spora, što znači da se Zanika drugi put oženio 1262. godine. Gojina braća i sestre su se i godinu dana prije toga sporili oko naslijeđa (19. srpnja 1281.),⁶³ iako su majčinska i očinska dobra podijelili još za majčinog života uz njenu suglasnost.⁶⁴ Prema tim sporovima Goja je imala dvije sestre Pradu i Radu, te četvoricu braće Peregrina, Volkotu, Iliju i arhiđakona. Riječ je o arhiđakonu Gervaziju, sinu Janka Peregrina.⁶⁵

⁵⁵ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 5–6.

⁵⁶ *Statut grada Trogira*, Split, 1988., III/3, 128, III/18, 137; Lujo MARGETIĆ, *Hrvatsko srednjovjekovno obiteljsko i nasljedno pravo*, Zagreb, 1996., 198–199. Iako citirani Statut potječe iz XIV. stoljeća, on se temelji na ranijem Statutu ili Kapitularu, pa se može pretpostaviti kako je ista ili slična odredba postojala i ranije, tim više što je Trogir jedan od gradova s najnižom dobnom granicom, pa nije vjerojatno kako je ona ranije bila niža od 14 godina.

⁵⁷ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 183–185, 251–252, 271–278.

⁵⁸ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 325.

⁵⁹ *Statut grada Trogira*, III/24, 140.

⁶⁰ Zdravka JELASKA, »Ustrojstvo društva u srednjovjekovnom Trogiru«, *Povijesni prilozi*, 20, Zagreb 2001., 26.

⁶¹ Zdravka JELASKA, »Trogirska srednjovjekovna obitelj (XIII.–XIV. stoljeće)«, *Povijesni prilozi*, 18, Zagreb, 1999., 39.

⁶² BARADA, *Trogirski spomenici*, II/1, 185–189.

⁶³ BARADA, *Trogirski spomenici*, II/1, 117–119.

⁶⁴ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 51.

⁶⁵ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 292.

Gervazije se prije toga spominje kao đakon 4. srpnja 1255. godine,⁶⁶ a zatim kao primicerij kanonik kaptola sv. Lovre ili jednostavno kao primicerij: 5. kolovoza 1263., 15. siječnja 1264., 12. ožujka 1264., 28. ožujka 1264., 12. travnja 1264., 5. svibnja 1264., 5. listopada 1267., 29. prosinca 1267., 25. kolovoza 1270., 3. siječnja 1271., 25. veljače 1271., 13. ožujka 1271., 24. ožujka 1271., 13. travnja 1271., 6. svibnja 1271., 3. listopada 1271., 18. listopada 1271., 19. listopada 1271.⁶⁷ Često se uz njega navodi kanonik Kažot, ali ne samo u crkvenim nego i u privatnim poslovima. Zanimljivo je što su Gervazije i Zanika Kažotić često navedeni zajedno u istim spisima kao svjedoci.

U jednom ugovoru s nadnevkom 18. listopada 1271. navedeno je kako je primicerij Gervazije nekad bio notar trogirske komune. Isprava pisana rukom Gervazija iz 1256. godine spominje se 12. ožujka 1264. Isprave pisane rukom gospodina Gervazija koji je nekad bio trogirski notar, spominju se 23. ožujka 1282. i 28. listopada 1286.⁶⁸ Temeljem toga moguće je zaključiti kako je on istovjetan notaru Gervaziju koji je taj posao obavljao pedesetih godina XIII. stoljeća.⁶⁹

Gervazije se kao arhiđakon prvi put spominje 26. siječnja 1272., kada sklapa jedan ugovor.⁷⁰ U crkvenim dokumentima i notarskim spisima nakon toga često se spominje kao arhiđakon: 23. travnja 1272., 17. kolovoza 1272., 17. listopada 1272., 13. prosinca 1272., 15. prosinca 1272., 29. prosinca 1272., 3. ožujka 1273., 15. travnja 1273., 15. prosinca 1273., 3. kolovoza 1274., 21. kolovoza 1274., 6. listopada 1274., 1. studenoga 1274., 11. listopada 1275., 22. srpnja 1279., 24. rujna 1279., 31. listopada 1279., 16. kolovoza 1281., 31. svibnja 1282., 15. travnja 1285., 30. rujna 1285., 30. prosinca 1285., 29. ožujka 1286. i 13. travnja 1287. godine.⁷¹ Trogirski arhiđakon Gervazije spominje se u lipnju i srpnju 1274. godine kao opunomoćenik i zastupnik biskupa Kolumbana pred splitskim nadbiskupom u sporu sa Šibenčanima oko osnivanja šibenske biskupije i u vezi s izopćenjem Šibenčana.⁷² Kao opunomoćenik istoga biskupa 1276. godine putovao je u Rim kako bi ishodio papinu potvrdu biskupove ostavke dane zbog bolesti i starosti, te imenovanje nasljednika na trogirskoj biskupskoj stolici.⁷³ U navedenom dokumentu o izboru fra Grgura za trogirskog biskupa 1282. godine arhiđakon Gervazije, sin Janka Peregrina, naveden je po položaju ispred primicerija Kažota. To znači da su u tom trenutku dva najistaknutija kanonika trogirskog kaptola bili brat žene Zanike Kažotića i njegov sin. Ostala

⁶⁶ CD, sv. IV., 601–602.

⁶⁷ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 23, 47, 55, 56, 66, 75, 118, 134, 135, 178, 186, 196, 204, 219, 238, 252, 254; CD, sv. V., 441–442, 451; LUCIUS, *Notae*, 213.

⁶⁸ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 47, 252; I/2, 254; II/1, 200.

⁶⁹ CD, sv. IV., 140; N. Klaić je Gervazija držala prvim trogirskim svjetovnjakom – notarom. No notar Gervazije i đakon Gervazije iz pedesetih godina XIII. stoljeća, odnosno kasnije primicerij, zatim arhiđakon Gervazije ista je osoba. Usporedi: KLAJČ, *Trogir u srednjem vijeku*, 99–100.

⁷⁰ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 301.

⁷¹ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 373, 403, 424, 446, 447, 450, 469, 488, 489; I/2, 29, 42, 59–60, 72, 118, 187, 207, 223, 248, 262; II/1, 161; CD, sv. VI., 49, 524, 552–553; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 292–294, 300, 343, 345–346.

⁷² BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 15–17, 20–21; CD, sv. VI., 74–75; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 244–248.

⁷³ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 249.

Gojina braća više se puta spominju u notarskim i sudskim spisima,⁷⁴ ali nemaju nikakve istaknutije dužnosti u Trogiru, što znači da su pripadali pučkoj obitelji.⁷⁵

Prema naprijed navedenom može se zaključiti kako je Zanika Kažotić bio jedan od najuglednijih plemića trogirske komune. U izvorima se spominje od 1242. godine. Od tri Zanikina sina jedan je bio član Velikog vijeća, odvjetnik i konzul trogirske komune, drugi svećenik i primicerij, a treći redovnik. Kako se među sinovima Toma uvijek navodi na prvom mjestu, moguće je pretpostaviti kako je on najstariji među njima. Toma je bio oženjen (prije 1271.) i imao potomke, ali im nema traga u kasnijem političkom životu. Zanika Kažotić se drugi put oženio 1262. godine, a sva tri njegova sina već se sljedeće godine spominju kao poslovno sposobna, prema čemu bi se moglo zaključiti kako je Zanika u vrijeme sklapanja drugoga braka imao četrdesetak ili više godina. Ne znamo tko mu je bila prva žena, ali druga je pripadala imućnoj obitelji. Jedan joj je brat bio trogirski arhiđakon, ali se ostala braća ne spominju na nekim uglednim položajima. U drugom braku Zanika je imao jednu kćer. Glede činjenice da se Zanika Kažotić spominje 28. veljače 1286. godine, može se zaključiti da je doživio oko šezdeset pet ili više godina. I njegov sin Toma živio je dosta dugo. Sa sigurnošću se može utvrditi kako je u javnom životu grada bio nazočan od 1263. do 1320. godine. Ukoliko je točna pretpostavka kako je bio najstariji od trojice Zanikinih sinova, tada je 1263. godine imao najmanje 18 godina, što znači da je živio najmanje 75 godina.

Ugled Zanikine i Tomine obitelji temeljio se na istaknutim službama koje su njih dvojica obnašali u trogirskoj komuni, te na ugledu Zanikinih sinova Kažota i Ilije kao duhovnih osoba. Kažot je kao primicerij kanonik, zajedno s arhiđakonom Gervazijem, bratom Zanikine druge žene, uživao ugled u trogirskom kaptolu. Kako službe ovih osoba, kako svjetovnih tako i duhovnih, podrazumijevaju određeno obrazovanje, valja pretpostaviti kako je i to bio jedan od temelja njihova ugleda. Materijalna podloga ugleda Zanike Kažotića i njegove djece temeljila se na posjedovanju nekretnina: kuća, zemalja i vinograda,⁷⁶ a imali su više robova i slugu. Robovi su oslobođani ispravom ili oporukom.⁷⁷

Temeljem jednoga legata iz njegove oporuke moguće je zaključiti kako nisu svi pripadnici roda Kažotića bili imućni. Među legatima ostavljenima za spas njegove duše navodi se i legat od 10 libara koji je trebalo dati *inter meos pauperes consanguineos*.⁷⁸

Čini se kako ova grana roda Kažotića izumire s djecom Tome, odnosno unucima Zanike, jer joj nema traga u izvorima iza 1320. godine.

⁷⁴ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 97–98; I/2, 22, 51, 74; II/1, 106.

⁷⁵ U razdoblju prije zatvaranja Velikog vijeća, odnosno konačnog staleškog odjeljivanja patricija i pučana 1322. godine, dosta je teško odrediti tko pripada kojem sloju, a jedini kriterij može biti članstvo u Velikom vijeću jer će se upravo taj kriterij kasnije primjenjivati u odvajanju. Obitelj Peregrinovich je bila dosta imućna, a i u rodstvu je s plemićima, te ju je autorica ovoga priloga ranije bila sklona uvrstiti u plemićke, što možda nije ispravno. Usporedi: JELASKA, »Trogirska srednjovjekovna obitelj«, 13.

⁷⁶ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 5–6, 36, 42, 104, 167, 173–174, 177, 249, 297, 316, 323–324, 327–328, 367, 471–472, 495–496; II/2, 414, 477.

⁷⁷ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 65, 308–310, 392–393; I/2, 74–75, 213, 216; Usporedi: Neven BUDAČ, »Trgovina radnom snagom na istočnom Jadranu – razvoj i značaj«, *Historijski zbornik*, XXXVII, 1984., 105–138; ISTI, »Oslobođanje serva i ancila ...«, 115–130.

⁷⁸ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 308–310.

Gospođa Petromila, kći Kažota i njezina obitelj

Gospođa Petromila, kći Kažota, **udovica Ivana Trente** (*domina Petromilla filia Casocti et vxor condam Johannis Trente*), sastavila je svoju oporuku u veljači 1271.,⁷⁹ držeći kako joj je smrtni čas blizu. Imovinu je ostavila sinu, čije ime u oporuci nije čitko (*Savi...num*) i dvjema **kćerima, Mariji (Maria)** i **Altaziji (Altassia)**. Marija je bila udana za uglednog trogirskog plemića Stjepana Marina Ruge, o čemu osim majčine svjedoče i dvije oporuke njezina muža s nadnevcima 3. kolovoza 1274. i 6. prosinca 1274.⁸⁰ U notarskim se spisima na više mjesta spominje sin Ivana Trente pod imenom **Zani (Sani Iuannis Trente)** 25. travnja 1271., 26. studenoga 1271., 4. studenoga 1272., 28. studenoga 1272., 28. travnja 1274., 18. srpnja 1274., 12. svibnja 1276., 9. veljače 1277., 24. travnja 1277.⁸¹ Vjerojatno je riječ o istom sinu čije ime nije čitko u majčinoj oporuci. U izvorima se kao svjedok ugovora od 28. listopada 1274. spominje i **Juro (Jurro)** Ivana Trente.⁸² Zanimljivo je da gospođa Petromila za povjerenike i izvršitelje oporuke imenuje gospodina Nikolu Kažotova, gospodina Kažota, kanonika sv. Lovre i svoga zeta Stjepana Marina Ruge. Sudeći po dvjema sačuvanim oporukama Stjepana Marina Ruge, on i Marija nisu imali djece. Živjeli su s njegovom majkom, koja se također zvala Marija, u njezinoj kući. Svjedoci sastavljanja njegove druge oporuke bili su Zanika i Nikola Kažotić. Stjepan Marina Ruge bio je egzaminator 1270. i 1272. godine.⁸³

Suprug gospođe Petromile, Ivan Trente ili Triente (*Johannis Trenta, Iuane* ili *Iuannus Triente, Iuanni Trente*) iz Trogira spominje se kao svjedok 17. studenoga 1263., te kao ugovorna strana 19. studenoga 1263.⁸⁴ Njegove zemlje spominju se u spisima od 12. ožujka 1264. i 14. travnja 1264., ovce u njegovu vlasništvu 19. travnja 1264., a kuća 15. ožujka 1265.⁸⁵ Zajedno sa Zanikom Kažotićem naveden je kao svjedok 29. ožujka 1264. i 25. travnja 1264.⁸⁶ Kao svjedok naveden je i 31. ožujka 1264., te 4. travnja 1264. i 16. travnja 1264.⁸⁷ Preminuo je između 25. travnja 1264., kada se zadnji put spominje kao svjedok i 25. travnja 1270. kada gospođa Petromila, udovica (*relictā*) Ivana Trentea kupuje konobu.⁸⁸ Njegova se kuća spominje iza travnja 1264., ali se taj podatak ne može uzeti kao mjerilo jer se kuće i zemlje u notarskim spisima ponekad nazivaju po osobama koje su već preminule.

Gospođa Petromila spominje se i kasnije. Primjerice, 5. rujna 1270. ona prodaje jedno gradilište u trogirskom burgu, smješteno pokraj gradilišta gospođe Marije, njezine sestre

⁷⁹ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 160–161.

⁸⁰ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 29–30, 83–84.

⁸¹ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 212–213, 270, 430, 438; I/2, 8, 19, 151, 168, 173.

⁸² BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 71.

⁸³ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 239, 242.

⁸⁴ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 5–6.

⁸⁵ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 47, 68.

⁸⁶ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 58–59, 71.

⁸⁷ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 60, 62, 87.

⁸⁸ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 94.

(*domine Marie sororis ipsius uenditricis*).⁸⁹ U listopadu 1275. godine sklapa ugovor sa Stanom Dobroslava iz Hvara, čiju kćer Bratoslavu uzima kao služavku, sebi i obitelji, na 12 godina, a 9. veljače 1277. prodaje zemlju. U studenom 1279. godine u dva se navrata spominje kuća gospođe Petromile smještena pokraj gradskog zida.⁹⁰ Očito je njezin strah kako joj je smrt blizu, prilikom pisanja oporuke u veljači 1271., bio neosnovan, jer je poživjela još najmanje pet godina.

Marija, kći Kažota i njezini nasljednici

Godine 1264., dana 26. travnja, gospođa **Marija, udovica Formina Zankija** (*domina Maria uxor quondam Formini Cancii*) u svoje i u ime svojih nasljednika ovlašćuje svoga brata Zaniku Kažotića i Ivana Trentea neka je zastupaju u vezi s poslovima njezina pokojnog muža u Zadru.⁹¹ U toj punomoći nisu navedena imena njezine djece, ali ih saznajemo iz drugih dokumenata.

Marija Kažotić, udovica Formina iz Splita, uglavljuje 13. travnja 1271. dogovor sa svojim sinom **Teudozijem** (*Theodosius*) kojega je ponovno primila u kuću pod uvjetom da više ne čini nikakve štete i da ništa iz kuće ne iznese protiv njezine volje, a ako bi to učinio, cijeli njegov dio imovine dolazi pod njezinu vlast. Ako bi kome drugome nanio kakvo zlo, pa bi majka morala toj osobi ili komuni platiti štetu, to će Teudoziju biti oduzeto od njegova dijela dobara. Za povjerenike koji će se brinuti, neka se Teudozije drži obećanja, imenovani su Andrija Marinov i Toma Zanke Kažotića.⁹² Teudozije je očito bio svojevrсна crna ovca u obitelji, ali nije bio jedino dijete gospođe Marije. Kao svjedok Teudozije Forminov spominje se 26. studenoga 1272. godine.⁹³

U oporuci **Stane, kćeri pokojne Marije, žene Miloša Neska** (*Stana, filia condam Marie, vxor Milos Nesco*), sastavljenoj 22. travnja 1271. godine,⁹⁴ navodi se kako je majka oporučiteljice **Marija kći Kažota** (*domina Maria, filia condam Casocti*). Gospođa Marija Kažotić je dakle preminula između 13. i 22. travnja 1271. godine. Ova je oporuka rijetki primjer u kojemu je navedeno ime majke a ne oca, temeljem čega je moguće pretpostaviti kako je majka oporučiteljice bila uglednijeg roda od oca. Slično je i sa Stanom, koja je sudeći po sadržaju oporuke imućnija od svojega supruga. Sudeći po ovom slučaju žene iz roda Kažotića nisu se udavale samo za plemiće. Stana u oporuci navodi **kćeri Prvicu i Mariju** (*Peruiça et Maria*), supruga i **brata Ivana** (*Iuannes*).

U veljači 1272. godine spominje se zemlja gospođe Marije Kažotić (*Marie Casocti*), smještena pokraj zemlje gospođe Petromile.⁹⁵ U ovom se slučaju može sa sigurnošću utvrditi kako je zemlja nazvana imenom preminule vlasnice. Blizina nekretnina koje posjeduju sestre, vjerojatno je posljedica diobe obiteljske imovine.

⁸⁹ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 127.

⁹⁰ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 114, 160–161, 235, 236.

⁹¹ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 72–73.

⁹² BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 205.

⁹³ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 437.

⁹⁴ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 211.

⁹⁵ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 304.

Obitelj Nikole Kažotića

Nikola Kažotić je kao i brat mu Zanika obavljao dužnost konzula. Na tom položaju spominje se 28. lipnja 1270., 4. srpnja 1270., 20. listopada 1271., 27. siječnja 1301., 21. travnja 1301. i 23. listopada 1310.⁹⁶ Kao sudac naveden je 1. studenoga 1279.⁹⁷ Nikola Kažotić je 13. travnja 1286. bio među šest savjetnika izabranih u odsutnosti kapetana zajedno s tri suca, a mandat im je trebao trajati do uspostave nove uprave, ali najdulje šest mjeseci.⁹⁸ U srpnju 1293. naveden je kao jedan od konzula, odnosno sudaca grada Trogira.⁹⁹ U sačuvanim sudskim spisima iz druge polovine XIII. stoljeća često je naveden kao odvjetnik (vidi tablicu). Najčešće je ipak obavljao posao egzaminatora.

Među notarskim spisima sačuvana je bilješka o izboru i proglašenju trojice egzaminatora od strane sudaca i savjetnika trogirske komune 6. lipnja 1272. Među izabranima je bio i Nikola Kažotić.¹⁰⁰ Navedenu dužnost Nikola je često obavljao u više navrata. Kao egzaminator često se spominje u vrelima između 1264. i 1283. godine (vidi tablicu). Prema sačuvanim izvorima moguće je utvrditi kako je ponekad u tom razdoblju bio egzaminator i odvjetnik (npr. u travnju i lipnju 1272. godine), odnosno egzaminator i sudac (primjerice u studenom 1279. i u srpnju 1293. godine).

TABLICA – NIKOLA KAŽOTIĆ – EGZAMINATOR I ODVJETNIK

		EGZAMINATOR ¹⁰¹	ODVJETNIK ¹⁰²
godina	mjesec	dani	dani
1264.	ožujak	2.	
1266.	kolovoz		?, 26. i 31.
	rujan		3., 9., 20., 22
	listopad		.23., 26., 27. i 30.
	studen		4., ?, 13., 15. i 22.
	prosinac		1., 6. i 9.
1267.	veljača		16.

⁹⁶ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 97, 256; CD, sv. VIII., Zagreb, 1910., 266–267; LUCIUS, *Notae*, 213, 220, 221.

⁹⁷ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 224.

⁹⁸ LUCIUS, *Notae*, 217.

⁹⁹ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 321.

¹⁰⁰ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 362.

¹⁰¹ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 41–42, 63, 366, 369–371, 373, 376, 381, 384–386, 406, 410, 412, 417, 418, 421–426, 428, 431, 433, 437, 438, 440, 442, 444, 447, 450, 451–454, 458, 461, 464, 465, 468, 470, 473, 475, 492, 495, 497, 503, 504, 507; I/2, 126–128, 131, 132, 134, 135, 137, 139, 140, 141, 143–148, 150–153, 157, 159–162, 166, 168, 170, 172, 173, 184, 185, 187, 196, 197, 201–205, 209–211, 213–215, 219–221, 228, 229, 231, 235–240, 244, 254, 259–261, 274, 278, 280, 282, 287, 298, 316, 318, 322–324, 327, 328; II/1, 166, 218; CD, sv. VI., 166, 167, 407, 423, 436; LUCIĆ, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 295, 297.

¹⁰² BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 330; I/2, 102–103; II/1, 5–11, 13–15, 17–25, 27–30, 41, 43–47, 60–61, 66–67, 69–71, 73–78, 88–92, 173.

Z. Jelaska, Ugled trogirskog roda Kažotića u XIII. i XIV. stoljeću

1272.	veljača		9. i 10.
	ožujak		15., 19., 24. i 29.
	travanj	5. i 22.	1. i 21.
	lipanj	13. i 19.	?, 9., 11. i 25.
	srpanj	5., 12. i 13.	
	kolovoz	21., 22. i 31.	
	rujan	5., 25. i 27.	
	listopad	8., 11., 16., 17., 19. i 27.	
	studeni	6., 20., 23., 26., 28. i 29.	
	prosinac	4., 8., 19. i 28.	
1273.	siječanj	2., 3., 4., 20. i 25.	
	veljača	9. i 20.	
	ožujak	1., 13., 16. i 20.	
	travanj	18., 25. i 29.	
	svibanj	14., 18. i 22.	
1275.	siječanj		25.
1276.	ožujak	17., 20. i 22.	
	travanj	2., 3., 7., 13., 16., 22., 24., 26., 27., 28., 29. i 30.	
	svibanj	3., 4., 11., 12., 13., 17. i 29.	
1277.	siječanj	20., 22. i 27.	
	veljača	?, 9., 12.	
	travanj	?, 16., 20. i 22.	
	svibanj	24.	
	lipanj	24.	
1279.	travanj		5., 7., ?, 16. i 18.
	lipanj	7., 20. i 22.	
	kolovoz	20.	
	rujan	8., 10., 11., 14., 15., 20. i 30.	
	listopad	1., 9., 11., 29. i 30.	
	studeni	12., 13., 17., 18., 20., 22., 25., 26., 27. i 28.	
	prosinac	3. i 8.	
1281.	srpanj		31.
	studeni	?	30.
1282.	siječanj	17.	
	travanj	1.	
	svibanj	23.	

1283.	siječanj	11.	
	travanj	3.	
	srpanj	3.	
1286.	listopad	28.	
1287.	travanj	1., 3.	
1292.	veljača	12. i 13.	
	travanj	19., 21. i 23.	
	svibanj	2.	
	lipanj	15.	
1293.	ožujak	25. i 27.	
	srpanj	8., 9., 12., 14. i 23.	

U više je spisa i dokumenata naveden kao svjedok: 3. ožujka 1264., 5. listopada 1267., 3. siječnja 1271., ? ožujka 1271., 23. ožujka 1271., 9. veljače 1271., 24. ožujka 1271., 13. travnja 1271., 28. studenoga 1271., 4. prosinca 1271., 20. siječnja 1272., 22. ožujka 1272., 24. ožujka 1272., 7. travnja 1272., 8. travnja 1272., 1. svibnja 1272., 11. lipnja 1272., 12. srpnja 1272., 25. srpnja 1272., 2. listopada 1272., 15. ožujka 1273., 17. travnja 1273., (8.)? studenoga 1274., (11.–14.)? studenoga 1274., 6. prosinca 1274., 10. prosinca 1274., 14. prosinca 1274., 24. prosinca 1274., 3. ožujka 1275., 11. rujna 1275., 8. travnja 1279., 23. veljače 1282., 28. svibnja 1282., 3. travnja 1287., 9. srpnja 1293. 28. lipnja 1296., 15. studenoga 1303. godine.¹⁰³

Među izabranima u Veliko vijeće naveden je 23. listopada 1284. kao i njegov brat i nećak Toma.¹⁰⁴ Zanimljiv je način oslovljavanja njih trojice. U tom kao i u drugim dokumentima, osobito onima u kojima se zajedno spominju, Zaniku oslovljavaju s većim poštovanjem. Zanika je tu oslovljen s gospodin knez. Češće je oslovljen samo sa gospodin, dok se njegova brata i sina rijetko tako oslovljava. Unatoč uglednim dužnostima Tomu gotovo nikada ne oslovljavaju na taj način, a i Nikolu rijetko i to ako se pritom ne spominje Zanika. Tako ga oslovljavaju 26. kolovoza 1274., kada je naveden među prokuratorima crkve sv. Lovre,¹⁰⁵ ali nakon toga redovito se spominje njegovo ime bez titule koja bi označavala poseban ugled. Neredovito je Nikola označen kao gospodin tek od 1276. godine. Nikolu tituliraju kao gospodina 22. siječnja 1291., kada je naveden među uglednim Trogiranima svjedocima saveza sklopljenog sa Splitsanima.¹⁰⁶ Moguće je kako je takav način oslovljavanja vezan uz najugledniju osobu unutar roda, a ne samo uz dužnosti koje netko

¹⁰³ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 42, 132, 167, 189, 193, 196, 205, 270, 274, 295, 349, 364–365, 384, 392–393, 420, 472, 490; I/2, 76, 78, 84, 85, 86, 88, 104, 110, 259, 306, 320; II/1, 53, 63, 64, 66, 72, 189, 220.; CD, sv. V., 442; sv. VIII., 41–42; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 353.

¹⁰⁴ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 482.

¹⁰⁵ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 45.

¹⁰⁶ CD, sv. VII., 17–18; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 328.

obavlja. Među istaknutim članovima Velikog vijeća naveden je 9. srpnja 1293. u prilici izbora komunalnih blagajnika.¹⁰⁷

Nikola Kažotić je bio među četiri plemića koji su, zajedno s potestatom, 22. prosinca 1291. ovlašteni od Velikog vijeća neka saberu sve stare propise, odrede i nadodaju nove.¹⁰⁸ Među ta četiri plemića bio je i Luka Mateja Lučića. Zajedno su bili i konzuli 1301. godine. Nikola Kažotić i Luka Mateja Lučića oženili su dvije sestre, kćeri Stane i Donata Saladina, o čemu svjedoči oporuka njihove punice napisana 28. listopada 1286.¹⁰⁹ Nikola je oženio Radoslavu, a Luka Katenu. Zanimljivo je napomenuti kako su Donat Saladina i Nikolin brat Zanika Kažotić bili prvi susjedi.¹¹⁰ Vjerojatno je Nikola svoju buduću suprugu dobro poznao od djetinjstva.

U oporuci se spominje unuk gospođe Stane **Donat, sin Nikole Kažotića i Radoslave**, te brat **Augustin, dominikanac**, također unuk gospođe Stane.¹¹¹ Augustinu je baka ostavila 50 libara za jednu knjigu. Augustin, sin Nikole Kažotića, sljedeće je godine započeo studij u Parizu. Godine 1303. imenovan je zagrebačkim biskupom, a 1322. biskupom Lucere u južnoj Italiji. Ovaj istaknuti dominikanski teolog umro je 3. kolovoza 1323. O njegovu velikom ugledu u Europi svjedoči i nemali broj djela o njemu.¹¹² Ovdje bih se zadržala samo na podatku iz oporuke njegove bake. Nema sačuvanih podataka o vrijednosti knjiga, ali vrijednost od 50 libara velika je za onodobni Trogir i ona iznosi otprilike polovinu prodajne cijene kamene kuće u Trogiru, a odgovara i otpremnini koju bi dobivala žena koja se ponovno udavala umjesto dijela muževljevih dobara. Za usporedbu bi mogao poslužiti sličan podatak, koji ukazuje na onodobnu novčanu vrijednost pisane riječi, o honoraru od 25 libara notaruru Siroktu za prepisivanje cijelog Kapitulara (Statuta) upotpunjenog novim odredbama, uz što je i za stari Kapitular prepisao jedan svezak.¹¹³

¹⁰⁷ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 320.

¹⁰⁸ LUCIUS, *Notae*, 219; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 449.

¹⁰⁹ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 251–252. Perojević je točno povezo ovu oporuku s obitelji bl. Kažotića, te utvrdio da majka bl. Augustina Kažotića nije Dragoslava Dragojević iz Šibenika, nego Radoslava iz Trogira, kći gospođe Stane. No, greškom navodi da je Stana bila žena Georgija de Cege, te da je Radoslava njihova kći. Stana je bila sestra Georgija de Cege, a žena Donata Saladinova. Usporedi: PEROJEVIĆ, »Rod i plemstvo«.

¹¹⁰ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 249, 323–324.

¹¹¹ Perojević ih navodi kao Donata I. i Augustina I. Kažotića. U oporuci se spominje još jedan unuk gospođe Stane, franjevac Ivan, ali nije navedeno je li Kažotić ili Lučić. Ovo se ime javlja kod oba roda. Perojević ga navodi kao Ivana II. Kažotića, držeći kako su sva trojica djeca Nikole i Radoslave. Usporedi: PEROJEVIĆ, »Rod i plemstvo«.

¹¹² O bl. Augustinu Kažotiću postoji opsežna literatura, pa ovdje navodim samo neke značajnije radove, te ona djela koja su drugima služila kao izvor: Miha MADIJEV DE BARBAZANIS, »Historija«, u: *Legende i kronike*, LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 1019–1020; Pavao ANDREIS, *Povijest grada Trogira*, II, Split, 1978., 168–169; Ivan TKALČIĆ, »Historijski podatci za vjekopis i djelovanje bl. Augustina Kazotija, biskupa zagrebačkoga«, *Vjestnik kraljevskog hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, I, Zagreb, 1899., 73–84; PEROJEVIĆ, *Rod i plemstvo*, 5; Josip BUTURAC, *Bl. Augustin Kažotić*, Zagreb, 1942; Alfredo CIAMPI, *Bl. Augustin Kažotić*, Split – Trogir, 1959.; Franjo ŠANJEK, »Blaženi Augustin Kažotić (oko 1260.–1323.). Bio-Bibliografski podaci«, *Croatica christiana periodica*, III. (1979.) 4, 133–154; Marijan BIŠKUP, *Bl. Augustin Kažotić (1260.–1323.): životopis*, Zagreb, 1994.

¹¹³ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 449.

Obitelj Saladinovih bila je vrlo ugledna i utjecajna u Trogiru. Saladin (*Saladino*) je u svibnju 1227., lipnju 1233. i veljači 1234. godine bio sudac, zajedno s Kažotom, Nikolinim ocem.¹¹⁴ Saladin je osim sina Donata imao sina Bufalnu (*Bufalni Saladinus*) koji se spominje kao svjedok 26. svibnja 1239.,¹¹⁵ te kćer **Bunu**, ženu Pavla (*Buna Saladini, uxor condam Pauli*). Buna nije imala potomaka koji bi je naslijedili, pa je u svojoj oporuci s nadnevkom 3. lipnja 1276. godine glavnim nasljednicima imenovala brata Donata i njegovu ženu Stanu.¹¹⁶

Donat Saladinov naveden je 3. ožujka 1264. zajedno s Nikolom Kažotićem kao svjedok kupoprodajnog ugovora kojega sklapa Zanika Kažotić. Zajedno s Ivanom Trenteom spominje se kao svjedok 31. ožujka iste godine, a 25. kolovoza 1270. zajedno s primicerijem Gervazijem.¹¹⁷ Iz navedenog je moguće zaključiti kako su obitelji Saladinovih i Kažotićevih, uključujući Nikolina brata i sestre, bile bliske. Stana, žena Donata Saladina rodom je iz trogirske plemićke obitelji Cega. Ona u rečenoj oporuci za povjerenike imenuje svoju braću Petroša i Jurja Cegu (*Petrossum et Georgium de Cecha*). Juraj Cega je sedamdesetih i osamdesetih godina XIII. stoljeća više puta zabilježen kao član Velikog vijeća i ugledni trogirski plemić.¹¹⁸

Kao ugledni član Velikog vijeća Nikola Kažotić spominje se 15. studenoga, 1303.¹¹⁹ a kao jedan od predstavnika trogirske općine naveden je u sporazumu s trogirskim biskupom od 15. siječnja 1305. U istom se dokumentu kao svjedok navodi Donat, gospodina Nikole Kažotića.¹²⁰ Nikola se spominje i 29. svibnja 1308. među desetoricom mudrih izabranih od strane vijeća radi nadzora troškova prigodom dolaska jednog crkvenog izaslanika.¹²¹

Osim sinova Donata i Augustina, Nikola Kažotić je imao kćer **Bitkulu** (*Bitcula, Biticula*) koja je pomogla izgradnju dominikanske crkve u Trogiru.¹²² Njegov sin je i **Kažot** koji se vrlo često spominje od 1311. godine dalje, kao sin Nikole Kažotića.¹²³ U notarskim spisima spominje se u rujnu 1274. godine još jedan Nikolin sin, klerik **Vulčina** (*Vulcina clerico, filio domini Nicole Casocti*) i to u vezi sa sporom s primicerijem Kažotom, njegovim rođakom, oko imovine crkve sv. Jurja od Mirana u trogirskom distriktu.¹²⁴

Nikola je oporuku sastavio 17. studenoga 1317. O njoj je sačuvana bilješka među bilješkama Ivana Lučića Luciusa.¹²⁵ U oporuci se spominje njegova žena Goja. Izgleda da se Nikola Kažotić ženio dva puta, jer se i 8. lipnja 1320. spominje **Goja, žena pokojnog**

¹¹⁴ CD, sv. III., 269, 381, 398; LUCIUS, *Notae*, 212.

¹¹⁵ CD, sv. IV., 80.

¹¹⁶ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 155–156.

¹¹⁷ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 42, 60, 118.

¹¹⁸ LUCIUS, *Notae*, 215; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 239, 242, 252, 481, 482.

¹¹⁹ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 355.

¹²⁰ CD, sv. VIII., 94–95; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 362–363.

¹²¹ LUCIUS, *Notae*, 222.

¹²² LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 1044.

¹²³ Perojević ga navodi kao Kažota III. Usporedi: PEROJEVIĆ, »Rod i plemstvo«.

¹²⁴ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/2, 56.

¹²⁵ CD, sv. VIII., 464.

Nikole Kažotića,¹²⁶ a znamo da je prethodno bio oženjen Radoslavom. Nikola je preminuo između ta dva datuma. Nasljednicima je u oporuci imenovao – osim supruge Goje – Donata, Kažota, **Bunu** (*Bunam*) i **Traguerinu** (*Traguerine*), te sinove Bitkule.¹²⁷

Za Bitkulu, Bunu i Traguerinu nije moguće sa sigurnošću reći od koje su Nikoline žene.¹²⁸ Kako se Vulčina u izvorima spominje 1274. godine, dakle 12 godina prije oporuke Stane, žene Donata Saladina, morao je biti sin Nikoline prve žene Radoslave, kćeri Donata Saladina. Kažot Nikolin prvi put se spominje u izvorima kao svjedok 22. veljače 1296.,¹²⁹ što znači da je već tada imao najmanje četrnaest godina, odnosno da je rođen najkasnije u veljači 1282., dakle najmanje četiri i pol godine prije oporuke bake Stane. Prema tome bi i on morao biti Radoslavin sin.

Bitkula je bila udana za trogirskog plemića Vincenta Amblaževa, a preminula je u prosincu 1371. Sačuvana je isprava o otvaranju njezine oporuke 21. prosinca 1371. godine (oporuka je napisana 19. srpnja 1371.). U vrijeme pisanja oporuke nije imala žive djece. Među nasljednicima navedene su pojedine osobe iz roda Kažotića: kćer Nikole Kažotića – redovnica u samostanu sv. Andrije, Demincia Kažotić, Augustin Kažotić, te razne osobe kojima nije moguće utvrditi ime oca, odnosno točnu pripadnost određenom rodu po muškoj liniji.¹³⁰ Kćer Nikole Kažotića, koja je bila redovnica benediktinskog samostana sv. Andrije na Čiovu, spominje se i u Andreisovu djelu, također bez imena. Andreis za nju navodi da je sestra bl. Augustina.¹³¹ Nikola i Augustin su vjerojatno istovjetni njezinim nećacima Nikoli i Augustinu, sinovima njezina brata Kažota, te će o njima u daljnjem tekst biti riječi, dok se Demincia drugdje ne spominje.

Nikola Kažotić se u više navrata navodi kao vlasnik zemlje, vinograda i vrta.¹³² Godine 1264., 25. travnja, kupuje kuću za 140 libara, a zatim 19. svibnja iste godine kupuje polovicu jedne druge kuće.¹³³

Kao i Zanikina obitelj, i Nikolina obitelj imala je sluge i robove, koje je oslobodio oporukom.¹³⁴

Na temelju iznesenoga može se zaključiti kako je Nikola bio vrlo aktivan u javnom životu Trogira. U vrelima je više od 130 puta zabilježen kao egzaminator, 40 puta kao odvjetnik, više od 35 puta kao svjedok, a obavljao je i dvije najvažnije dužnosti koje su obnašali domaći plemići, dužnosti suca i konzula. Između 1264. i 1296. godine spominje se vrlo često. Malo je spisa sačuvano iza tog razdoblja, pa je teško reći kada se prestaje pojavljivati

¹²⁶ BARADA, *Trogirski spomenici*, II/2, 539. Perojević je držao mogućim da je Goja istovjetna Dragoslavi Dragojević iz Šibenika koja je u nekim ljetopisima navedena kao majka bl. Augustina Kažotića, odnosno da je Goja skraćeno od Dragoslava, ali i da se to ne može utvrditi. Usporedi: PEROJEVIĆ, »Rod i plemstvo«.

¹²⁷ Za Kažota, Bunu, Bitkulu i Traguerinu nije moguće utvrditi od koje su Nikoline žene. Usporedi: PEROJEVIĆ, »Rod i plemstvo«.

¹²⁸ Usporedi: PEROJEVIĆ, »Rod i plemstvo«.

¹²⁹ CD, sv. VII., 220.

¹³⁰ LADIĆ – KARBIĆ, »Oporuke«, 201–203; Usporedi: PEROJEVIĆ, »Rod i plemstvo«.

¹³¹ ANDREIS, *Povijest grada Trogira*, I, 338–339.

¹³² BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 14, 35, 64–65, 328, 389, 409; I/2, 2, 27, 41, 215, 256, 302.

¹³³ BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 70, 81.

¹³⁴ CD, sv. VIII., 464; BARADA, *Trogirski spomenici*, I/1, 444, 445; I/2, 94, 191.

u javnom životu. Preminuo je iza 17. studenoga 1317., kada je sastavio oporuku. Dobro je poznao pravni postupak, te nije čudno da je imenovan među plemiće koji su dopunjavali Statut. Ženio se dva puta. Prva mu je žena bila susjeda njegova brata Zanike, Radoslava, iz ugledne trogirске obitelji Saladinovih. Imao je šestero djece. Sinovi Donat, a posebno Kažot, svojim su djelovanjem održali ugled i utjecaj obitelji u Trogiru, a po dominikancu Augustinu obitelj je postala poznata u cijeloj Hrvatskoj i Europi. Vjerojatno su Donat i Kažot dobili imena po djedovima – Kažotu Kažotiću i Donatu Saladinovu. Ova dva imena, uz ime njihova oca Nikole i brata bl. Augustina u sljedećim će se generacijama ponavljati kod različitih muških potomaka.

Obitelj Donata, sina Nikole Kažotića

O Donatu Nikole Kažotića sačuvano je relativno malo vijesti. Osim u oporuci bake Stane iz 1286. godine i u sporazumu trogirске općine i biskupa iz 1305., Donat Nikolin se spominje 4. kolovoza 1308. među vijećnicima izabranim da daju 40 solida za blagdan sv. Dominika¹³⁵, te 18. lipnja 1315. među plemićima koji moraju dati novac za isplatu zahtjeva bana Mladena Šubića¹³⁶, te 1319. godine u vezi s plaćanjem crkvene desetine.¹³⁷

O Donatovoj obitelji ne znamo mnogo. **Donatov sin Nikola** (*Nicolao filio Donati de Casotto, Nicolaus de Casottis*) postao je trogirski biskup.¹³⁸ Prethodno je bio kanonik i primicerij trogirskog Kaptola te rektor crkve sv. Marije na Trgu. Sačuvana je papinska potvrda njegova imenovanja primicerijem s nadnevkom 12. svibnja 1320.¹³⁹ Nakon povratka Splita i Trogira pod vlast hrvatsko-ugarskog kralja 1357. godine oba su grada zajedno uputila poslanike kralju Ludoviku radi potvrde privilegija. U trogirskom poslanstvu bio je i primicerij Nikola Donatov¹⁴⁰. Od toga vremena mijenja se stav Kažotića prema Anžuvincima.

Za trogirskog biskupa izabran je nakon što je početkom 1362. godine bila ispražnjena biskupska stolica. Umro je u prosincu 1371. godine.¹⁴¹ Sačuvana je njegova oporuka sastavljena 21. studenoga 1370. godine.¹⁴² Glavnim nasljednicima u toj oporuci imenuje svoje nećakinje Betu, ženu Tome Dobre iz Splita (*Bete sue nepti et vxori Tomasii Dobre de Spaletto*) i Margaretu, ženu Nikole Jakova (*Margarete sue nepti et vxori Nicole Jacobi*), te Augustina Kažotića. Ne navodi čija su to djeca, ni u kakvom su odnosu Beta i Margareta, pa je pitanje jesu li sestre ili rodice. Na jednom mjestu spominje svoju braću i nećake, a zatim pokojnog brata Tomu. **Toma pokojnog Donata** (*Thomasium quondam Donati*)

¹³⁵ LUCIUS, *Notae*, 224.

¹³⁶ CD, sv. VIII., 404; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 379.

¹³⁷ CD, sv. VIII., 480.

¹³⁸ Perojević ga navodi kao Nikolu II., sina Donata I. Usporedi: PEROJEVIĆ, »Rod i plemstvo«.

¹³⁹ CD, sv. VIII., 560; LUCIUS, *Notae*, 236.

¹⁴⁰ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 586;

¹⁴¹ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 625, 653, 1134, 1139.; Zoran LADIĆ, »Prilog životopisu trogirskog biskupa Nikole Kažotića (1362.–1371.)«, *Croatica christiana periodica*, 26 (2000), br. 45, 4–5.

¹⁴² Oporuku je obradio i objavio Zoran LADIĆ, u: »Prilog životopisu trogirskog biskupa Nikole Kažotića (1362.–1371.)«, 5–20.

spominje se u jednom dokumentu s nadnevkom 23. kolovoza 1348.¹⁴³ Kako ime Donat u onodobnom javnom životu Trogira uglavnom susrećemo samo u obitelji Kažotić može se pretpostaviti kako je riječ o istoj osobi. Ova pretpostavka može biti i odrednica za utvrđivanje vremena smrti Donata Nikole Kažotića. Za Augustina Kažotića također ne navodi u kakvom su srodstvu. No u izvorima iz toga vremena često se spominje Augustin, sin Kažota, njegova strica, pa je moguće pretpostaviti kako je to ista osoba. Sudeći po oporuci, biskup Nikola je raspolagao većim brojem nekretnina, te drugom imovinom i bio je vrlo imućan.

Obitelj Kažota, sina Nikole Kažotića

Kažot, sin gospodina Nikole Kažotova (*Kasottus domini Nicole, Caxotus Nicole, Casoptus Nicole*) bio je sudac i odvjetnik, istaknuti član Velikog vijeća, te izaslanik i opuno-moćenik trogirske komune u različitim prilikama u kojima se tražila diplomatska vještina. Kao odvjetnik u više se navrata spominje u sporovima: 20. veljače 1311., 7. travnja 1311. (dva spora), 14. travnja 1311., ? travnja 1328., ? 1329. godine.¹⁴⁴ Kao sudac arbitar naveden je 28. listopada 1328., a kao sudac 1329. godine.¹⁴⁵ Kao savjetnik spominje se u reformacijama trogirskog Statuta donesenima 1327. godine.¹⁴⁶

Već je navedeno kako se u izvorima prvi put spominje kao svjedok 1296., a zatim u rujnu 1299. kao jamac.¹⁴⁷ Kao svjedok spominje se i 23. listopada 1310.¹⁴⁸ Zabilježen je i još kao jamac i kupac vina 12. veljače 1329., posjednik zemlje i kuće.¹⁴⁹ Među vijećnicima se spominje 13. kolovoza 1316.¹⁵⁰

Godine 1322., dana 25. lipnja izabran je Kažot Nikolin kao jedan od dva plemića koji su imali odrediti tko će dati konje za konjicu potrebnu zbog rata s banom Mladenom Šubićem, nakon što je Trogir došao pod mletačku vlast u travnju iste godine. Na dugom popisu koji je sastavljen od Kažotića je naveden samo Kažot Nikolin. U istom redu s njim je navedena Stana, žena Donatova¹⁵¹. Vjerojatno je riječ o supruzi njegova brata Donata. U nemirnim vremenima dvadesetih godina XIV. stoljeća Kažot Nikolin je više puta bio izaslanik i pregovarač. To je razdoblje vrlo složenih i problematičnih odnosa s hrvatsko-ugarskim kraljem Karlom, hrvatskim velikašima u zaleđu i susjednim komunama. Godine 1324., dana 22. veljače, izabran je kao jedan od dva izaslanika trogirske općine poslanih u Split da traže zadovoljštinu za razbojstva i pljačke koje su počinili Splićani, ali nisu imali uspjeha.¹⁵² Kažot Nikolin je 2. travnja 1324. izabran kao jedan od četiri izasla-

¹⁴³ CD, sv. XI., 482–483.

¹⁴⁴ BARADA, *Trogirski spomenici*, II/2, 18, 37, 41, 55, 257–260, 285–292,

¹⁴⁵ BARADA, *Trogirski spomenici*, II/2, 271, 357; LUCIĆ, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 426–427.

¹⁴⁶ *Statut grada Trogira*, 163.

¹⁴⁷ BARADA, *Trogirski spomenici*, II/1, 248.

¹⁴⁸ CD, sv. VIII., 266–267.

¹⁴⁹ BARADA, *Trogirski spomenici*, II/2, 303–304, 455, 499.

¹⁵⁰ LUCIUS, *Notae*, 228.

¹⁵¹ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 412–414.

¹⁵² LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 421.

nika i opunomoćenika trogirске općine za pregovore s izaslanicima mletačkog dužda, velikašima Kraljevine Slavonije, Hrvatske i Dalmacije te s predstavnicima šibenske općine,¹⁵³ jer su se pregovori o savezu Venecije i hrvatskih velikaša protiv kralja Karla I. trebali održati u Šibeniku. Iste godine, 18. prosinca, bio je među trojicom plemića izabranih radi procjene šteta koje su Zadrani nanijeli Trogiranima, a zatim i među trojicom poslanika upućenih u Zadar zbog istog problema.¹⁵⁴ Godine 1326. opet se spominje Kažot Nikolin kao izaslanik trogirске općine hrvatskim velikašima i Šibenčanima.¹⁵⁵ Pitanje je da li je na Kažotovu istaknutu ulogu u ovim dogovorima imala utjecaja sudbina njegova brata biskupa Augustina koji je zbog suprotstavljanja kralju Karlu I. bio u izgnanstvu u Avignonu (1318.–1322.), a zatim je imenovan biskupom Lucere (1322.–1323.), jer se nije mogao vratiti u zagrebačku biskupiju.¹⁵⁶

Kažot Nikolin je 19. lipnja 1325. bio u tročlanoj komisiji koja je trebala utvrditi granice općinskih zemalja u Bijaćima jer su mnoge od njih u nemirnim vremenima prigrabili privatni građani.¹⁵⁷ Kada je po nalogu mletačkog Vijeća 1333. godine Bertucio Bocassio utvrđivao međe trogirskog i splitskog teritorija, predstavnik i zastupnik trogirске komune bio je Kažot.¹⁵⁸ Godine 1338., dana 1. listopada, imenovan je u izaslanstvo koje je sklopilo sporazum o pomirenju i slozi s Bračanima.¹⁵⁹ Iste godine došlo je do sukoba trogirске općine i biskupa Lampridija Vitturija zbog odnosa s Bosancima koje je biskup držao krivovjercima pa je izopćio trogirskog kneza i cijelo Veliko vijeće. Kažot Nikolin spominje se u to vrijeme kao član Velikog vijeća i jednog izaslanstva koje je tražilo povlačenje izopćenja.¹⁶⁰

Godine 1344., nakon što je kraljem postao Ludovik I., koji je Nelipićima s kojima su Trogirani, Splicićani i Šibenčani bili u savezu odlučio oduzeti Knin, Kažot Nikolin je bio izaslanik trogirске općine koji je u Veneciji trebao nabaviti razne vrste oružja.¹⁶¹ Među dvanaesticom mudrih koje su trogirsko Vijeće i Kuriya izabrali 14. listopada 1347. radi dogovora i sklapanja sporazuma s knezom Klisa i Skradina Mladenom III. Bribirskim, Splicićanima i Šibenčanima, izabran je i Kažot Nikolin.¹⁶² Također je 25. studenoga iste godine izabran među osmoricu mudrih koji su s knezom imali ovlasti riješiti probleme u vezi s papinim pismom protiv trogirске komune, jer još nisu bili riješeni problemi s biskupom.¹⁶³

Iz naprijed navedenoga vidljivo je da je Kažot Nikole Kažotića uživao veliki ugled u trogirskom Vijeću, te je često imenovan za opunomoćenika općine u različitim prigodama u kojima se tražila diplomatska vještina. Preminuo je između 1347. i 1357. (kada se spomi-

¹⁵³ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 418–419.

¹⁵⁴ LUCIUS, *Notae*, 231.

¹⁵⁵ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 442–443.

¹⁵⁶ Usporedi literaturu navedenu u bilješci 112.

¹⁵⁷ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 487.

¹⁵⁸ CD, sv. X., Zagreb, 1912., 135.

¹⁵⁹ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 512–513.

¹⁶⁰ CD, sv. X., 487–488; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 536–537.

¹⁶¹ CD, sv. XI., 150; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 546–547.

¹⁶² LUCIUS, *Notae*, 232; CD, sv. XI., 411.

¹⁶³ LUCIUS, *Notae*, 233; CD, sv. XI., 426–427.

nju Donat i Augustin, sinovi pokojnog Kažota),¹⁶⁴ nakon sigurno više od 30 godina aktivnog djelovanja u pravnom i političkom životu Trogira. U izvorima se nakon toga spominju trojica istaknutih Kažotovih sinova, Nikola, Donat i Augustin.¹⁶⁵ Za Augustina je na jednom mjestu navedeno i da je nećak Augusta Kažotića¹⁶⁶, pod kojim se vjerojatno misli na bl. Augustina.

Nikola Kažotov (*Nicolaus Casiotti, Nicola Casoti*) naveden je u dvjema presudama s nadnevkom 25. veljače 1333. kao egzaminator po nalogu kneza Ivana Gradeniga.¹⁶⁷ U jednom dokumentu od 24. lipnja 1344. naveden je među četvoricom sudaca.¹⁶⁸ Kao sudac se spominje iste godine u uputi poslanicima upućenima u Mletke radi potvrda odluka Velikog vijeća o plaći i obvezama trogirskog kneza,¹⁶⁹ te 22. siječnja 1346. u prigodi donošenja novih statutarnih odredbi.¹⁷⁰

U dvjema sačuvanim oporukama iz 1372. naveden je kao egzaminator **Augustin Nikole** (*Agustino Nicole*).¹⁷¹ Iako nije izričito navedeno kako je riječ o osobi iz roda Kažotića, to bi se moglo pretpostaviti po imenima karakterističnim upravo za ovaj rod. Ukoliko je to točno radilo bi se o sinu Nikole Kažotovog.

Donat Kažotov je kao sudac naveden 25. veljače 1348. i 23. svibnja 1348., te 20. veljače 1353.¹⁷²

Braća Donat i **Augustin**, sinovi pokojnog Kažota bili su među vođama bune i nereda do kojih je došlo u noći 5. prosinca 1357. To su zbivanja u kojima se sukobi nekih uglednih osoba i rodova isprepleću s pobunom puka. Napad je bio usmjeren na trogirskog plemića Josipa Cegu i njegovu rodbinu, a praćen je pobunom puka i pljačkom imovine obitelji Cega i nekih drugih osoba. U istrazi koja je provedena kada je kralj Ludovik predao slučaj banu Nikoli Seču, sucu njegova dvora, i Ivanu, banu Dalmacije i Hrvatske, a oni rektorima, kao glavni krivci utvrđeni su arhiđakon Jakov i njegovi nećaci Petar i Nikola, Stjepan *prirodni sin* biskupa Lampridija Vitturija, braća Nikola i Gauzinja Marina Andrijina iz obitelji Andreis, braća Donat i Augustin Kažotić, te Matušina i Mate Krešić kao vođe puka. Za Augustina i Donata Kažotića ustanovljeno je kako su potaknuli puk na pljačku i sudjelovali u njoj, te su morali nadoknaditi štetu.¹⁷³ Zanimljiv je komentar I. Lučića Luci-

¹⁶⁴ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 598.

¹⁶⁵ Perojević ih navodi kao Donata II. i Augustina II., sinove Kažota III. Za Nikolu ne zna. Usporedi: PEROJEVIĆ, »Rod i plemstvo«. N. Klaić poistovjećuje ovoga Nikolu s njegovim djedom Nikolom Kažotovim, te s Nikolom Donatovim, koji je bio biskup. Donata Kažotovog poistovjećuje s Donatom Nikolinim, njegovim stricem. Usporedi: KLAJČIĆ, *Trogir u srednjem vijeku*, 247, 301–302, 389.

¹⁶⁶ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 599.

¹⁶⁷ CD, sv. X., 82–84.

¹⁶⁸ CD, sv. XI., Zagreb, 1913., 140.

¹⁶⁹ *Statut grada Trogira*, Ref. I/16α, 179.

¹⁷⁰ *Statut grada Trogira*, Ref. I/17, 185.

¹⁷¹ LADIĆ – KARBIĆ, »Oporuke«, 213, 217.

¹⁷² CD, sv. XI., 443, 460; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 1068.

¹⁷³ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 596–607; Pavao ANDREIS, *Povijest grada Trogira*, I., Split 1977., 101–102; Miroslav KURELAC, »Pučki ustanci i pobune u djelima Ivana Luciusa-Lučića«, *Radovi Instituta za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, sv. 10, Zagreb, 1977., 239–247; KLAJČIĆ, *Trogir u srednjem vijeku*, 295–304.

usa u vezi s tim događajima u kojemu napominje kako su arhiđakonu pomogli njegovi rođaci Andreisi i Kažotići, ali ne kaže o kakvoj je rodbinskoj vezi riječ.¹⁷⁴

Kada je u studenom 1360. u Dalmaciju došla kraljica majka Elizabeta Trogirani su u Zadar uputili izaslanstvo koje će je pozdraviti. Kao pratnja trogirskom knezu izabrana su 3. studenoga tri plemića, među kojima i Donat Kažotić. Ubrzo nakon toga, 19. studenoga, trogirsko Veliko vijeće je odlučilo kraljici majci poslati četiri izaslanika koji će na njezin zahtjev voditi razgovore. Među izabranima je opet bio Donat Kažotov.¹⁷⁵ U vrijeme napeatih odnosa i očekivanja rata kralja Ludovika s Mlečanima 1362. godine trogirsko Veliko vijeće izabralo je i uputilo Augustina Kažotova kao poslanika koji će od kralja tražiti sredstva za dovršenje zidina burga. Kralj se međutim opravdao nedostatkom sredstava.¹⁷⁶ I u drugim su prigodama Trogirani birali jednog od dvojice braće, sinova Kažotovih, kao izaslanike komune. U vrijeme spora s Hvaranima 1370., do kojega je došlo zbog trogirske lađe sa žitom koju su Hvarani zadržali, u Hvar je upućen Augustin Kažotov kako bi prosvjedovao u ime trogirske općine. Trogirani su dobili zadovoljštinu, a spor je riješen sporazumom.¹⁷⁷

Veliko vijeće grada Trogira 14. svibnja 1365. izabralo je Augustina Kažotića među dvanaestoricu mudrih koji su zajedno s knezom trebali odlučiti o opstanku ili ukidanju bratovština osnovanih u to doba jer bi te bratovštine mogle biti »izvorom zablude« protiv kralja Ludovika i »mirnog i spokojnog stanja« Trogira.¹⁷⁸

U očekivanju novog rata kralja Ludovika i Venecije 1373. godine trogirsko je vijeće izabralo desetoricu mudrih koji će s knezom i sucima imati sve ovlasti. Među desetoricom izabranih bio je i Augustin Kažotov, ali i jedan Kažotić iz ogranka o kojemu nema drugog spomena – Petar Marina Kažotića (*Petrus Marini Casotti*).¹⁷⁹ Augustin je 30. studenoga 1375. izabran među osmoricu mudrih koji su zajedno s knezom dobili ovlasti za rješavanje problema s Vlasima u trogirskom distriktu.¹⁸⁰ Od ovoga dokumenta dalje Ivan Lučić Lucius bilježi njegovo ime kao *Augustinus de Casottis*, dok u ranijim izvacima iz dokumenata bilježi *Augustinus Casoti*. Na isti način i njegova brata bilježi kao *Donattus de Casottis*, umjesto ranijega *Donatus Casoti*.¹⁸¹

U više navrata zabilježen je Augustin Kažotić kao sudac: 3. veljače 1370., 10. svibnja 1370., 1. prosinca 1371., 15. studenoga 1374.¹⁸² Dužnost rektora obavljao je u studenom 1377., s Petrom Mikacija i Stipom Nikole, te u veljači 1380. zajedno s Nikolom Ivana Domiče, Petrom Josipovim i Petrom Mikacija.¹⁸³

¹⁷⁴ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 606.; Slično i ANDREIS, *Povijest grada Trogira*, 95.

¹⁷⁵ LUCIUS, *Notae*, 234; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 616–617.

¹⁷⁶ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 621–622.

¹⁷⁷ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 644–646.

¹⁷⁸ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 1065–1066.

¹⁷⁹ LUCIUS, *Notae*, 241.

¹⁸⁰ LUCIUS, *Notae*, 242.

¹⁸¹ LUCIUS, *Notae*, 241–246.

¹⁸² LADIĆ – KARBIĆ, »Oporuke«, 178, 180, 187, 210.

¹⁸³ LUCIUS, *Notae*, 242, 243; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 669.

Kažotići se više puta spominju u vezi s nastojanjem trogirske općine i obitelji Cega na uključivanju sela Radošić u trogirski distrikt. Radošić je inače bio u vlasništvu obitelji Cega, ali je pripadao Klisu, te su kliški kneževi pravili probleme obitelji Cega. Ova se nastojanja mogu pratiti u više dokumenata od veljače 1379., kada je Petar Josipa Cega ponudio Radošić trogirskom Vijeću, a u vezi s tim pitanjem kralju je kao poslanik upućen Augustin Kažotić, do veljače 1397. kada su kao izaslanici Trogira kralju Žigmundu u Knin bili upućeni Donat Kažotić i Matej Petra Cega koji su od njega ishodili povelju o priključenju Radošića Trogiru.¹⁸⁴

Nakon izbivanja rata kralja Ludovika i Đenovljana s Mlečanima, u prosincu 1378. Veliko vijeće je Augustina Kažotića izabralo među trojicu koji su zajedno s knezom i sucima imali posebne ovlasti u vezi s ratom.¹⁸⁵

Donat je također obavljao dužnost rektora: u lipnju 1397., siječnju i lipnju 1398.¹⁸⁶ Kao sudac zabilježen je 1. ožujka 1403. i 27. kolovoza 1406. godine.¹⁸⁷

Augustin Kažotić imao je dva sina: Kažota, zapovjednika galije i kraljevskog dvorjanika, te đakona Donata.¹⁸⁸ Izvori o Augustinu počinju govoriti s jednom pobunom, a završavaju s drugom mnogo nasilnijom u kojoj je izgubio glavu. U pobuni do koje je došlo 27. prosinca 1387. u vezi s odlukama Velikog vijeća o odnosima Trogira prema hrvatsko-ugarском i prema bosanskom kralju, uz još neke plemiće pogubljen je ser Augustin Kažotić. Odsječena mu je glava 28. prosinca 1387. na trogirskom trgu.¹⁸⁹

Sinovi Augustina Kažotića

Kažot Augustina Kažotića prvi put se u izvorima spominje kao svjedok 2. lipnja 1370.,¹⁹⁰ a znamenit je među Trogiranima XIV. stoljeća kao zapovjednik trogirske galije u vrijeme rata kralja Ludovika i Đenovljana protiv Mlečana (1378.–1381.). Ta je galija s još pet dalmatinskih galija i genoveškom mornaricom sudjelovala u opsadi Chioggie 1380. godine. Tijekom toga rata jedna je mletačka galija oduzela određeni broj grla stoke njegovu ocu Augustinu, te je kralj Augustinu dopustio nadoknadu u mletačkoj robi, ali je to kasnije izazvalo spor trogirske općine s Kažotom i njegovim ocem Augustinom.¹⁹¹

Kažot je sudjelovao i u političkim previranjima poslije smrti kralja Ludovika. U ljeto 1383. godine skupio je 10 strijelaca po nalogu kraljice Elizabete, udovice Ludovika I. i pošao joj u službu.¹⁹² U listopadu 1387. godine naveden je kao kraljevski dvorjanik, a bio

¹⁸⁴ LUCIUS, *Notae*, 243; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 797–800.

¹⁸⁵ LUCIUS, *Notae*, 243.

¹⁸⁶ LUCIUS, *Notae*, 251–252.

¹⁸⁷ LUCIUS, *Notae*, 256; *Statut grada Trogira*, Ref. I/77, 247.

¹⁸⁸ Perojević ih navodi kao Donata III. i Kažota IV., sinove Augustina II. Usporedi: PEROJEVIĆ, »Rod i plemstvo«.

¹⁸⁹ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 740–747.

¹⁹⁰ LADIĆ – KARBIĆ, »Oporuke«, 188.

¹⁹¹ LUCIUS, *Notae*, 243; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 686, 704; Usporedi: KLAJČIĆ, *Trogir u srednjem vijeku*, 317–323.

¹⁹² LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 727.

je izaslanik hrvatsko-dalmatinskog bana Ladislava u Dubrovniku, Splitu, Trogiru, Šibeniku, Braču, Hvaru i Korčuli tražeći pomoć za vojsku kralja Žigmunda i kraljice Marije protiv vojske bosanskog kralja.¹⁹³ Iste godine, dana 26. prosinca, trogirsko Veliko vijeće raspravljalo je o stajalištu prema nastalim prilikama, te je odlučilo poslati izaslanike u Ugarsku u znak podložnosti kralju, ali i poslanstvo bosanskoj vojsci koja je prisilila vojsku hrvatsko-ugarskog kralja na povlačenje pod Vranom, a izgledno je bilo da ta vojska opljačka trogirsko polje. No sutradan je izaslanstvo zapovjednicima bosanske vojske opozvano. Tada izbija pobuna u kojoj je odsječena glava Kažotovom ocu Augustinu, Stjepanu Dujmovu i drugim plemićima, a dvije naoružane lađe su upućene neka pronadu Kažota sina ser Augustina i Petra sina ser Stjepana. Oni su pobjegli u Split, gdje su opremili brigantin i pobjegli zajedno s đakonom **Donatom, drugim sinom ser Augustina** i drugima koji su izbjegli iz Trogira. Kralj Žigmund Luksemburški dao im je pismo u kojemu nalaže hrvatsko-dalmatinskom banu Dioniziju, hrvatskim velikašima i plemićima, te gradovima Dubrovniku, Splitu, Šibeniku, Zadru i Ninu, da brane, podrže i zaštite, te im omoguće ubiranje prihoda od njihovih posjeda i polja.¹⁹⁴

Izbjegli Trogirani vratili su se u Split. Splitsko je polje nakon toga pustošila bosanska vojska, a trogirski izbjeglice uz pomoć Splićana trogirsko polje, zbog čega su Trogirani poslali izaslanstvo kralju Žigmundu koji je u lipnju 1389. opozvao svoj raniji nalog o slobodnoj pljački trogirskih posjeda. U kolovozu je splitsko Veliko vijeće zabranilo uplovljavanje brigantina Kažota Augustinova i Trogirana u splitsku luku. Tim su se brigantinom služili za pljačku, a Lukša Mikacijev im se pokušao suprotstaviti drugim brigantinom. Međusobni napadi na moru trajali su do 1392. godine.¹⁹⁵

Oko podneva 11. lipnja 1392. trogirski izbjeglice, njih oko 34, ušli su u Trogir i na trgu ubili Lompru Mikacija Vitturija te konfiscirali imovinu sinova Andrije Marina Andreisa, a njihovu imovinu poklonili kneginji Margareti Nelipić i njezinu sinu Ivanu. Nelipići su im pomagali dok su bili izbjeglice. Grad je dobio novu upravu. Dana 15. travnja 1393. među trogirskim sucima naveden je **Augustin Kažotov**, a u prosincu iste godine kao rektor je naveden Kažot Kažotić.¹⁹⁶

Cijela je neugodna situacija zaključena na Božić 1395. u Splitu pomirenjem obiju strana, one u Trogiru i izbjeglih, odnosno prognanih, nakon pregovora u kojima je posrednik bio Nikola Gorjanski, ban i knez grada Splita. Po tom sporazumu više se nikada ne smije ništa spominjati o prolijevanju krvi među plemićima, predbacivati krivnju ni tražiti krvnu osvetu, a svi se moraju vratiti u stanje i položaj koje su imali prije deset godina. O štetama i pučanima koji su skrivili prolijevanje krvi odlučivao je neutralni sud sastavljen od splitskih, šibenskih i zadarskih plemića.¹⁹⁷

Kažot Augustinov spominje se kao jedan od opunomoćenika trogirske općine u sporu Splićanina Dujma Teodozijevoog s trogirskom općinom zbog tkanina koje su mu opljačka-

¹⁹³ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 738, 747.

¹⁹⁴ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 740–748.

¹⁹⁵ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 761–763, 768–776.

¹⁹⁶ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 775–782.

¹⁹⁷ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 783–788.

ne u vrijeme trogirskih previranja, te je od 1392. do 1397. godine tražio naknadu štete.¹⁹⁸ Preminuo je negdje krajem XIV. ili početkom XV. stoljeća, jer se nakon toga ne spominje, a 22. veljače 1406. spominje se gospođa Katarina udovica Kažota Kažotića (*Domina Catherina uxor condam S. Casotti de Casottis*).¹⁹⁹

Njegov brat Donat Augustinov, koji je u vrijeme kada su morali izbjeći iz Trogira bio đakon, 12. prosinca 1397. naveden je samo kao plemić.²⁰⁰ Kao izaslanik kralju Žigmundu spominje se 1401. i 1409. godine.²⁰¹

Kažot je također imao dva sina – Augustina i Donata. Njih se često poistovjećuje s njihovim djedom Augustinom i njegovim bratom Donatom, koji su također Kažotovi.²⁰² No Augustin Kažotov koji se spominje 1393. ne može biti identičan Augustinu kojemu je 1387. odsječena glava. Isto tako Donat Kažotov koji je 16. lipnja 1420., uoči mletačke opsade grada naveden kao jedan od kapetana i provizora grada Trogira,²⁰³ vjerojatno nije isti Donat Kažotov koji je 1348., a zatim i 1357. sudjelovao u pobuni, jer bi taj Donat 1420. morao imati znatno više od 90 godina. Donat Kažotić bio je rektor u svibnju 1419. i u travnju 1420. godine.²⁰⁴

Nakon što je Trogir došao pod mletačku vlast 21. lipnja 1420. i uspostavljena je mletačka uprava, Donat Kažotić je bio izvan Trogira. U kolovozu mu je mletačka vlast odobrila povratak u Trogir.²⁰⁵ U listopadu je Donat bio među četrnaesticom plemića od kojih je knez tražio plaćanje novca koji su bili dužni skupiti za različite općinske daće. No toga novca nije bilo. U ime ostalih istupio je Donat Kažotić izrazivši spremnost na izvršavanje vladinih zapovijedi, ali da ih knez zatvori i na 400 godina, oni nemaju odakle platiti, jer su u krajnjoj oskudici, te da im jedino može zaplijeniti dobra.²⁰⁶

Zaključak

Rod Kažotića pripada starim i uglednim trogirskim plemićkim rodovima, uz ostale ugledne rodove kao što su Andreis, Cega, Domiche, Kazarice, Lučić, Ruže, Vitturi i drugi. Najstariji podatak koji svjedoči o ugledu trogirskog roda Kažotića nalazimo među čudima sv. Ivana Trogirskoga koja je zapisao arhiđakon Treguan 1203. godine. U jednom od opisanih čuda sveca u pojavnom obliku zamjenjuje plemić Ivan Kažotić.

Pripadnici ovoga roda često se spominju u sačuvanim izvorima iz XIII. i XIV. stoljeća. U pravilu su obnašali istaknute komunalne dužnosti. Zabilježeni su kao konzuli, rektori, suci, egzaminatori i odvjetnici. Gotovo u svakoj generaciji netko se posvetio duhovnom za-

¹⁹⁸ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 794–796, 804–806.

¹⁹⁹ LUCIUS, *Notae*, 261.

²⁰⁰ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 804–805.

²⁰¹ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 812, 865.

²⁰² LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 1153, 1146; KLAJČ, *Trogir u srednjem vijeku*, 301, 302, 309, 389.

²⁰³ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 911.

²⁰⁴ LUCIUS, *Notae*, 266, 267; LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 1135, 1136.

²⁰⁵ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 954.

²⁰⁶ LUCIUS, *Pov. svjedočanstva o Trogiru*, 948–950; ANDREIS, *Povijest grada Trogira*, 161–162.

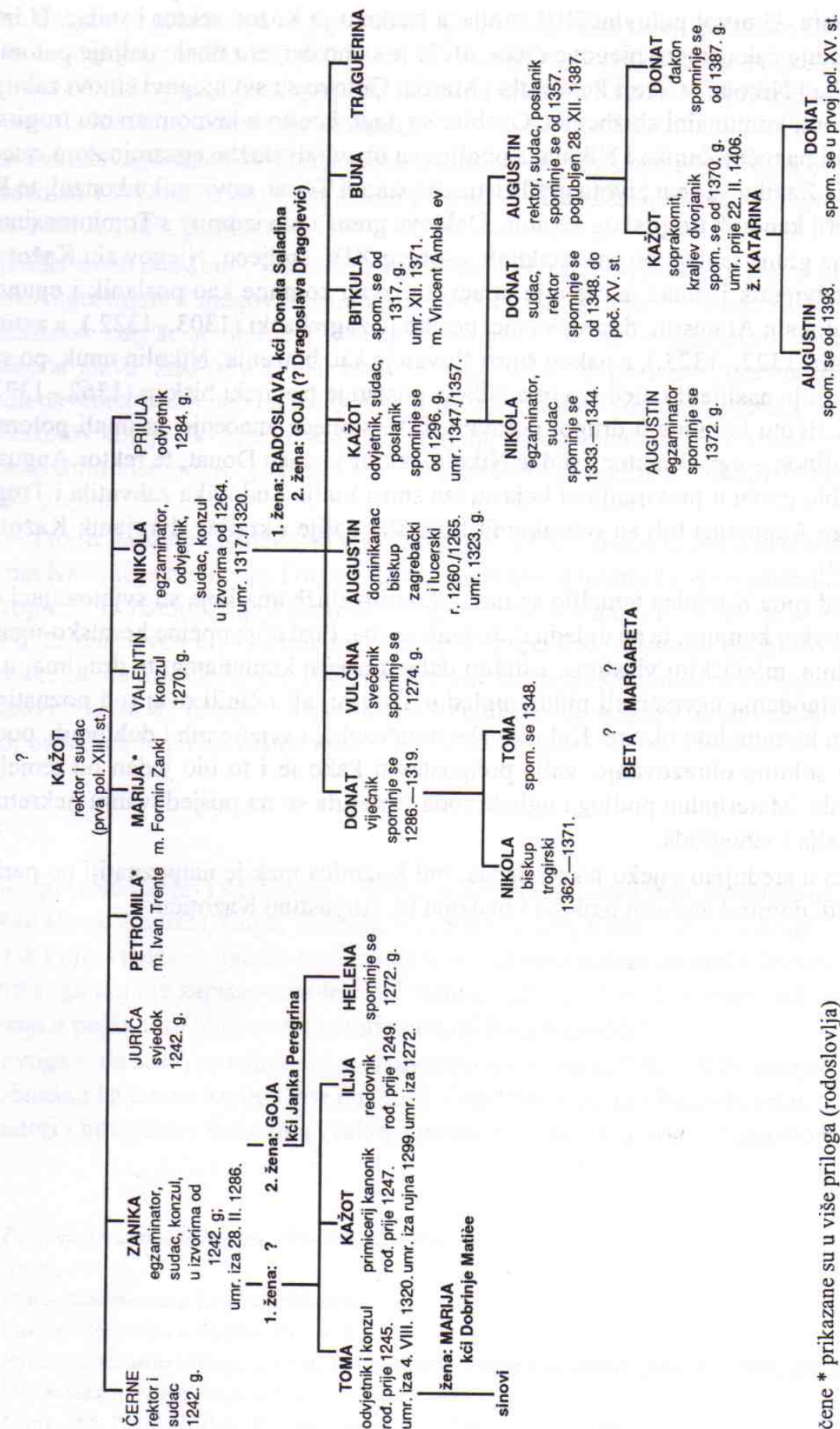
nimanju. U prvoj polovini XIII. stoljeća istaknut je Kažot, rektor i sudac. U izvorima se spominje čak osmero njegove djece, ali ih je samo četvero imalo daljnje potomke, sinovi Zanika i Nikola, te kćeri Petromila i Marija. Gotovo su svi njegovi sinovi zabilježeni kao istaknuti komunalni službenici. Osobito su dugo i često u javnom životu trogirске komune bili nazočni Zanika i Nikola, a obojica su obavljali službe egzaminatora, suca i konzula. Uz Zaniku su se u životu grada isticali i sinovi Toma, odvjetnik i konzul, te Kažot, primicerij kanonik trogirskog kaptola. Dok ova grana roda izumire s Tominim sinovima, Nikolina grana je dala brojne istaknute osobe u XIV. stoljeću. Njegov sin Kažot također je bio odvjetnik i sudac, a često je upućivan izvan komune kao poslanik i opunomoćenik. Nikolin sin Augustin, dominikanac, postao je zagrebački (1303.–1322.), a zatim lucerski biskup (1322.–1323.), a nakon smrti štovan je kao blaženik. Nikolin unuk, po sinu Donatu, koji je naslijedio djedovo ime Nikola postao je trogirski biskup (1362.–1371.). U javnom životu komune u drugoj polovini XIV. stoljeća značenje su imali potomci Kažota Nikolinog – egzaminator i sudac Nikola, rektor i sudac Donat, te rektor Augustin koji je izgubio glavu u previranjima koja su iza smrti kralja Ludovika zahvatila i Trogir. Sinovi ovoga Augustina bili su soprakomit trogirске galije i kraljev dvorjanik Kažot, te đakon Donat.

Ugled roda Kažotića temeljio se na istaknutim službama koje su svjetovnjaci obnašali u trogirskoj komuni, te na ugledu duhovnih osoba. Poslanici općine hrvatsko-ugarskim kraljevima, mletačkim vlastima, ostalim dalmatinskim komunama, te drugima, u različitim su prigodama učvršćivali njihov ugled u Trogiru, ali i činili ovaj rod poznatim i daleko izvan komunalnih okvira. Kako službe ovih osoba, i svjetovnih i duhovnih, podrazumijevaju solidno obrazovanje, valja pretpostaviti kako je i to bio jedan od temelja njihova ugleda. Materijalna podloga ugleda roda temeljila se na posjedovanju nekretnina: kuća, zemalja i vinograda.

Kako u srednjem vijeku tako i danas, rod Kažotića ipak je najpoznatiji po pariškom studentu, dominikanskom teologu i biskupu bl. Augustinu Kažotiću.

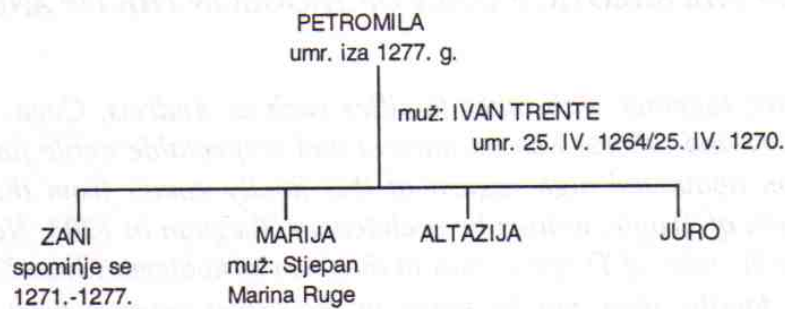
PRILOG BR. 1 – RODOSLOVLJE KAŽOTIĆA U XIII. I XIV. STOLJEĆU

IVAN KAŽOTOV
XII. st.

Osobe označene * prikazane su u više priloga (rodoslovlja)

PRILOG BR. 2 – OBITELJ PETROMILE, KĆERI KAŽOTOVE

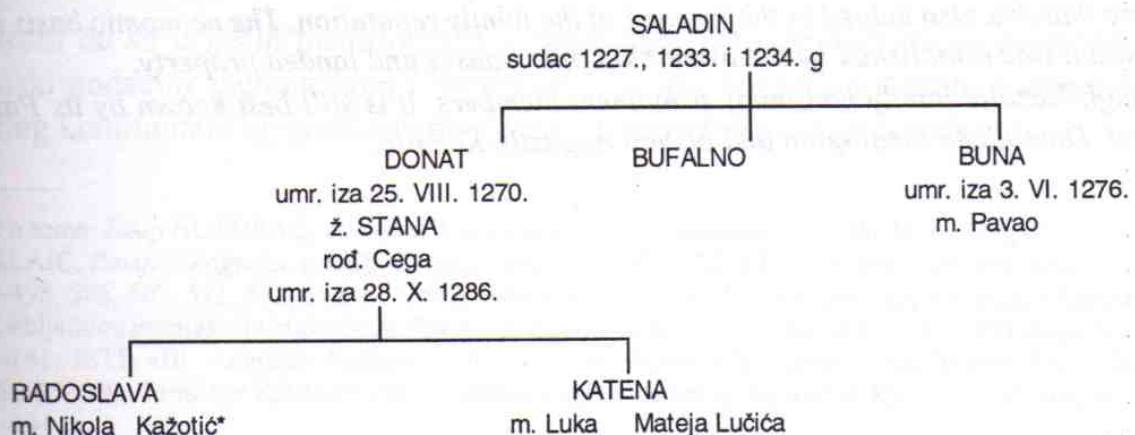
PRILOG BR. 3 – OBITELJ MARIJE, KĆERI KAŽOTOVE

PRILOG BR. 4 – OBITELJ JANKA PEREGRINA

PRILOG BR. 5 – RODOSLOVLJE SALADINOVIH

Summary

REPUTATION OF THE KAŽOTIĆ FAMILY OF TROGIR IN THE 13th AND 14th CENTURIES

The Kažotić family, together with other families such as Andreis, Cega, Domiće, Kazarice, Lučić, Ruže, Vitturi and others, was an ancient and respectable noble family of Trogir. The oldest information about the high regard of this family comes from the legend about the miracles of St. John of Trogir, written by archdeacon Treguan in 1203. Namely, in one of the depicted miracles St. John of Trogir comes in the form of nobleman Ivan Kažotić.

Members of this family often can be found in the extent sources from the thirteenth and fourteenth centuries. They regularly held rather high communal positions. Thus, one can find them mentioned as consuls, rectors, judges, examiners and advocates. Moreover, almost in every generation at least one family member devoted his life to the Church. In the first half of the thirteenth century the most prominent family member was Kažot who was rector and judge. Sources mention that he had eight kids but only four of them had descendants – sons Zanika and Nikola, and daughters Petromila and Marija. Almost all of his sons held prominent communal offices but two of them – above mentioned Zanika and Nikola – were for a long time present in the public life of Trogir as examiners, judges and consuls. Sons of Zanika also were quite prominent – Toma who was advocate and consul and Kažot who was a member of Trogir's chapter. Unfortunately, Zanika's branch of family dies out with Toma's sons who did not had any descendants. On the other hand, Nikola's sons had many descendants – many of them prominent in the public life of commune during the fourteenth century. Nikola's son Kažot was a communal advocate and judge but he also was in charge of many important communal diplomatic missions. Other son of Nikola, Augustin, was a Dominican and he obtained duties of bishop of Zagreb (1303-1322) and bishop of Lucera (1322-1323). Nicola's son Donat had a son whose name was also Nikola and this one managed to become bishop of Trogir (1362-1371). During the second half of the fourteenth century in the public life of the commune some of the family members (descendants of Nikola's son Kažota) had prominent and high standing positions – Nikola was examiner and judge, Donat was rector and judge and Augustin was a prominent communal official during the turbulent times after the death of king Louis. Sons of the latter Augustin were also high ranked officials of Trogir commune – Kažot was commander of a galley and Donat was a deacon.

Reputation of the Kažotić family was based on the prominent positions in the commune that were held by the family members. The fact that members of Kažotić family were members of many delegations to the Hungarian and Venetian court or to other Dalmatian or Italian communes helped them a lot to firm their reputation not only in Trogir but also outside of the commune. Since the ranks they had required a certain higher education, it is reasonable to assume that this also helped in the forming of the family reputation. The economic basis of this reputation was established by the ownership over houses and landed property.

Although Kažotić family had many prominent members, it is still best known by its Parisian student, Dominican theologian and bishop Augustin Kažotić.